

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

17 ապրիլի 2012 թ.

թիվ 353-Ն

Հ Ր Ա Մ Ա Ն

«ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱԴԱՎԱՆՔԱՎԱՐՈՒՄԱՆ ՀԱՇՎԱՅԻՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳԸ» ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԵՎ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2000 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 29-Ի ԹԿ 319 ՀՐԱՄԱՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՅԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «բ» կետը՝

Հրամայում եմ.

- Հաստատել «Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը և դրա կիրառման հրահանգը»՝ համաձայն Հավելվածի:
- Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2000 թվականի դեկտեմբերի 29-ի «Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը հաստատելու մասին» թիվ 319 հրամանը:
- Սույն հրամանն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող 10-րդ օրը:

Վ. Գաբրիելյան

Հավելված
ՀՀ ֆինանսների նախարարի
2012 թվականի ապրիլի 17-ի
թիվ 353-Ն հրամանի

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱԴԱՎԱՆՔԱՎԱՐՈՒՄԱՆ ՀԱՇՎԱՅԻՆ ՊԼԱՆ ԵՎ ԴՐԱ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳ

Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը (այսուհետ՝ հաշվային պլան) մշակվել է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին և միջազգային ստանդարտների ուղեցույցներին (ՖՀՄՍ-ներին) համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելուն և ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելուն օժանդակելու նպատակով: Սույն հաշվային պլանի մշակումն իրականացվել է պահպանելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի նոյեմբերի 26-ի «Հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների մասին» N 740 որոշման հիման վրա մշակված հաշվային պլանի կառուցվածքն ու սկզբունքները:

Սույն հաշվային պլանը նախատեսված է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան առանձին կամ անհատական (ոչ համախմբված) ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստող կազմակերպությունների (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարգավորման ոլորտում գործող կազմակերպությունների) համար և կրում է օրինակելի, օժանդակող, ցուցադրող բնույթ: Թեև հաշվային պլանը պարտադիր բնույթ չի կրում, դրան հետևելը դյուրացնում է հաշվապահների, աուդիտորների, հաշվապահական համակարգչային ծրագրեր մշակողների, պետական լիազոր մարմինների գործը և նպաստում է ֆինանսական հաշվետվությունների համադրելիությանը:

Հաշվային պլանը բաղկացած է երեք բաժնից՝

I. Ընդհանուր դրույթներ,

II. Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների ցանկ,

III. Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգ:

I բաժնում տրված է հաշվային պլանի ընդհանուր բնութագիրը, գործողության ոլորտը, ֆինանսական հաշվետվությունների ձևերի հետ կապը, ինչպես նաև դասակարգման և կոդավորման հիմունքները:

II բաժնում տրված է հաշվապահական հաշվառման դասերում և խմբերում միավորված առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվների ցանկը:

III բաժնում տրված է հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգը:

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը կազմակերպության վրա ազդող իրադարձությունների և դրա կողմից իրականացվող գործառնությունների փաստերի՝ հաշվապահական հաշվառման մեջ գրանցման և խմբավորման սխեմա է:

Հաշվային պլանը կազմված է ըստ տնտեսական բովանդակության դասակարգված հաշիվներից և ներառում է հաշիվների դասեր, հաշիվների խմբեր, առաջին կարգի հաշիվներ (սինթետիկ հաշիվներ) և երկրորդ կարգի հաշիվներ (ենթահաշիվներ):

Հաշվային պլանը ներառում է 9 դաս՝

1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ,

2. Ընթացիկ ակտիվներ,
3. Սեփական կապիտալ,
4. Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ,
5. Ընթացիկ պարտավորություններ,
6. Եկամուտներ,
7. Ծախսեր,
8. Կառավարչական հաշվառման հաշիվներ,
9. Արտահաշվեկշռային հաշիվներ:

1-7 դասերն ընդգրկում են ֆինանսական հաշվառման հաշիվները, 8-րդ դասը՝ կառավարչական հաշվառման և 9-րդ դասը՝ արտահաշվեկշռային հաշիվները:

Ֆինանսական հաշվառման հաշիվները օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլման ենթակա տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դրանք բաժանվում են հաշվեկշռային հաշիվների (1-5 դասեր) և գործունեության արդյունքների հաշիվների (6-7 դասեր):

Հաշվեկշռային հաշիվները նախատեսված են կազմակերպության ակտիվների, սեփական կապիտալի և պարտավորությունների հաշվառման համար: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են այս հաշիվների մնացորդները (դեբետային կամ կրեդիտային):

Գործունեության արդյունքների հաշիվները նախատեսված են կազմակերպության եկամուտների և ծախսերի հաշվառման համար: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այս հաշիվների զուտ շրջանառությունը (դեբետային՝ ծախսերի գծով և կրեդիտային՝ եկամուտների գծով), իսկ սահմանված դեպքերում՝ դրանց տարբերությունը տեղեկատվվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն:

Կառավարչական հաշվառման հաշիվները նախատեսված են արտադրական ծախսումների և արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի, ինչպես նաև ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) և մշակման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք օգտագործվում են կազմակերպությունում կառավարչական որոշումներ ընդունելու նպատակով:

Արտահաշվեկշռային հաշիվները նախատեսված են կազմակերպությանը չպատկանող, բայց ժամանակավորապես նրա տրամադրության կամ օգտագործման տակ գտնվող ակտիվների (գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ, պատասխանատու պահպանման, վերամշակման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ, հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ, կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ և այլն), պայմանական ակտիվների և պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման, ինչպես նաև առանձին գործառնությունների վերահսկման համար:

Հաշիվների կողավորումը կառուցված է հետևյալ կերպ՝

- հաշիվների դասերը նշված են միանիշ թվով՝ 1-ից մինչև 9-ը,
- հաշիվների խմբերը նշված են երկնիշ թվով, որոնցից առաջինը ցույց է տալիս դասի ծածկագիրը, իսկ երկրորդը՝ խմբի համարը,
- առաջին կարգի հաշիվները նշված են եռանիշ թվով, որոնցից առաջին երկուսը ցույց են տալիս խմբի ծածկագիրը, երրորդը՝

առաջին կարգի հաշիվի համարը,

- երկրորդ կարգի հաշիվները նշված են քառանիշ թվով, որոնցից առաջին երեքը ցույց են տալիս առաջին կարգի հաշիվի

ծածկագիրը, չորրորդը՝ երկրորդ կարգի հաշիվի համարը:

Հաշիվները, կախված կազմակերպությունում գործունեության տարբեր տեսակների (վարձակալական գործունեություն, արժեթղթերի առուվաճառք) հարաբերական կարևորությունից և կրկնման հաճախականությունից, կարող են փոփոխվել, եթե այդ փոփոխությունը կնպաստի կազմակերպության հիմնական գործունեության, այլ գործառնական գործունեության և ոչ գործառնական գործունեության արդյունքների առավել ճշմարիտ ներկայացմանը: Երկրորդ կարգի բոլոր հաշիվները, ինչպես նաև 8-9 դասի առաջին կարգի հաշիվները օգտագործվում են ըստ անհրաժեշտության՝ ելնելով կազմակերպության գործունեության առանձնահատկություններից, ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության բացահայտման պահանջներից, ինչպես նաև վերահսկողության և վերլուծության նպատակներից:

Յուրահատուկ գործառնությունների հաշվառման նպատակով կազմակերպությունները անհրաժեշտության դեպքում, կարող են՝

- հաշվային պլանում ավելացնել լրացուցիչ առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվներ՝ օգտագործելով հաշիվների ազատ

ծածկագրերը, կամ

- փոփոխել առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվները՝ այդ փոփոխությունները ներկայացնելով հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ:

Հաշվային պլանը ներառում է ակտիվային, պասիվային, ակտիվապասիվային հաշիվներ: 1-ին, 2-րդ, 7-րդ, 8-րդ դասերի հաշիվները, բացառությամբ պասիվային կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են, իսկ 3-6-րդ դասերի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են:

1-8-րդ դասերի հաշիվներում և 9-րդ դասի 92 խմբում (այն նախատեսված է բրոքերային և հավատարմագրային գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների համար) կազմակերպության գործառնությունների և դրա վրա ազդող իրադարձությունների արտացոլումը իրականացվում է կրկնակի գրանցման հիմունքով, իսկ 9-րդ դասի մնացած հաշիվներում՝ հաշվառման պարզ (միակի գրանցման) համակարգով:

ՀԱՇՎԱՊԱՀԱՎԱՆ ՀԱՇՎԱՄԱՆ ՀԱՇՎՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Հաշիվն. I կարգի II կարգի
խմբի հաշիվն. հաշիվն.
ծածկ. ծածկ. ծածկ.

ՂԱՍ 1. ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

- 111 Մաշվող հիմնական միջոցներ**
 - 1111 Շենքեր
 - 1112 Կառուցվածքներ
 - 1113 Փոխանցող հարմարանքներ
 - 1114 Մեքենաներ և սարքավորումներ
 - 1115 Տրանսպորտային միջոցներ
 - 1116 Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ
 - 1119 Այլ հիմնական միջոցներ

- 112 Հիմնական միջոցների մաշվածություն**
 - 1121 Շենքերի մաշվածություն
 - 1122 Կառուցվածքների մաշվածություն
 - 1123 Փոխանցող հարմարանքների մաշվածություն
 - 1124 Մեքենաների և սարքավորումների մաշվածություն
 - 1125 Տրանսպորտային միջոցների մաշվածություն
 - 1126 Արտադրական գույքի, տնտեսական գույքի, գործիքների մաշվածություն
 - 1129 Այլ հիմնական միջոցների մաշվածություն

- 115 Հողամասեր**

- 116 Կենսաբանական ակտիվներ**
 - 1161 Պտղատու այգիներ
 - 1162 Ծառեր տնկադաշտում
 - 1163 Թփեր
 - 1164 Խաղողի վազեր
 - 1165 Կաթնատու հոտ
 - 1166 Մսատու կենդանիներ

- 117 Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն**
 - 1171 Պտղատու այգիների մաշվածություն
 - 1172 Ծառեր տնկադաշտում – մաշվածություն
 - 1173 Թփերի մաշվածություն
 - 1174 Խաղողի վազերի մաշվածություն
 - 1175 Կաթնատու հոտի մաշվածություն
 - 1176 Մսատու կենդանիների մաշվածություն

- 118 Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ**
 - 1181 Օգտագործման համար ոչ մատչելի շենքեր
 - 1182 Օգտագործման համար ոչ մատչելի կառուցվածքներ
 - 1183 Օգտագործման համար ոչ մատչելի փոխանցող հարմարանքներ
 - 1184 Օգտագործման համար ոչ մատչելի մեքենաներ և սարքավորումներ
 - 1185 Օգտագործման համար ոչ մատչելի տրանսպորտային միջոցներ
 - 1186 Օգտագործման համար ոչ մատչելի արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ
 - 1189 Օգտագործման համար ոչ մատչելի այլ հիմնական միջոցներ

- 119 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ**

- 121 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն**

- 122 Ներդրումային գույք**
 - 1221 Իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք
 - 1222 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք

- 123 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն**

- 124 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում**
 - 1241 Մաշվող հիմնական միջոցների արժեզրկում
 - 1242 Հողամասերի արժեզրկում

- 1243 Կենսաբանական ակտիվների արժեզրկում
- 1244 Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում
- 1245 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեզրկում
- 1246 Ներդրումային գույքի արժեզրկում

13

ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

131

Ոչ նյութական ակտիվներ

- 1311 Ֆիրմային անուններ
- 1312 Հրապարակումների անուններ
- 1313 Համակարգչային ծրագրեր
- 1314 Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)
- 1315 Հեղինակային իրավունքներ
- 1316 Արտոնագրեր
- 1317 Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ
- 1318 Բանաձևեր, մոդելներ, նախագծեր, բաղադրատոմսեր և փորձանմուշներ
- 1319 Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

132

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա

- 1321 Ֆիրմային անունների ամորտիզացիա
- 1322 Հրապարակումների անունների ամորտիզացիա
- 1323 Համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիա
- 1324 Լիցենզիաների և վստահագրերի (ֆրանշիզների) ամորտիզացիա
- 1325 Հեղինակային իրավունքների ամորտիզացիա
- 1326 Արտոնագրերի ամորտիզացիա
- 1327 Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքների ամորտիզացիա
- 1328 Բանաձևերի, մոդելների, նախագծերի, բաղադրատոմսերի և փորձանմուշների ամորտիզացիա
- 1329 Այլ ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա

133

Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ

- 1331 Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվներ
- 1332 Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ

134

Գուղվիլ

136

Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

- 1361 Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում
- 1362 Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում
- 1363 Գուղվիլի արժեզրկում

14

ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

141

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում

- 1411 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների բաժնային գործիքներում
- 1412 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների ածանցյալ գործիքներում

142

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում

- 1421 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ դուստր ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում
- 1422 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում
- 1423 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ

համատեղ վերահսկվող միավորների կանոնադրական կապիտալում

- 143 **Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
 - 1431 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
 - 1432 Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
- 144 **Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 145 **Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 146 **Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 147 **Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով**
 - 1471 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով
 - 1472 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով
 - 1473 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով
- 148 **Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
- 149 **Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)**
 - 1491 Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում
 - 1492 Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում
 - 1493 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն
 - 1494 Երկարաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն
 - 1495 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի անհավաքագրելիություն

15 ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

- 151 **Հետաձգված հարկային ակտիվներ**
- 152 **Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար**
- 153 **Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ**
- 154 **Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով**
- 155 **Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա**
- 156 **Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում**

ԴԱՍ 2. ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

21 ՊԱՇՏՈՐՆԵՐ ԵՎ ԿԵՆԱԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

- 211 **Նյութեր**
 - 2111 Հումք և նյութեր
 - 2112 Գնովի կիսապատրաստուկներ, համալրող շինվածքներ և դետալներ

- 2113 Վառելիք
- 2114 Տարա և տարանյութեր
- 2115 Պահեստամասեր
- 2116 Շինանյութեր
- 2117 Գյուղատնտեսական նշանակության նյութեր
- 2118 Վերամշակման հանձնված նյութեր
- 2119 Այլ նյութեր

212 Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ

214 Անավարտ արտադրություն

- 2141 Արտադրանքի գծով անավարտ արտադրություն
- 2142 Աշխատանքների գծով անավարտ արտադրություն
- 2143 Ծառայությունների գծով անավարտ արտադրություն
- 2144 Օժանդակ արտադրության գծով անավարտ արտադրություն

215 Արտադրանք

- 2151 Պատրաստի արտադրանք
- 2152 Սեփական արտադրության կիսապատրաստուկներ
- 2153 Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված արտադրանք
- 2154 Առաքված արտադրանք

216 Ապրանքներ

- 2161 Ապրանքներ պահեստում
- 2162 Ապրանքներ մանրածախ առևտրում
- 2163 Տարա և տարանյութեր
- 2164 Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքներ
- 2165 Առաքված ապրանքներ
- 2166 Այլ ապրանքներ

217 Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն

- 2171 Առևտրական հավելագին
- 2172 Ավելացված արժեքի հարկ
- 2173 Ակցիզային հարկ

218 Պաշարների արժեքի նվազում

- 2181 Նյութերի արժեքի նվազում
- 2184 Անավարտ արտադրանքի արժեքի նվազում
- 2185 Արտադրանքի արժեքի նվազում
- 2186 Ապրանքների արժեքի նվազում

22 ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

221 Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով

- 2211 Դեբիտորական պարտքեր արտադրանքի, ապրանքների վաճառքների գծով
- 2212 Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների, կատարած աշխատանքների գծով
- 2213 Դեբիտորական պարտքեր այլ պաշարների վաճառքների գծով
- 2214 Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական ներդրումների վաճառքների գծով
- 2215 Դեբիտորական պարտքեր հիմնական միջոցների վաճառքների գծով
- 2216 Դեբիտորական պարտքեր այլ վաճառքների գծով

222 Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով

- 2221 Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով
- 2222 Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք շահաբաժինների գծով
- 2223 Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք տոկոսների գծով
- 2224 Դեբիտորական պարտքեր ապահովագրական հատուցումների գծով

	2225	Դեբիտորական պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով
	2226	Դեբիտորական պարտքեր նյութական վնասի փոխհատուցման գծով
	2227	Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով
223		Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ
224		Տրված ընթացիկ կանխավճարներ
	2241	Տրված կանխավճարներ նյութեր ձեռք բերելու համար
	2242	Տրված կանխավճարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար
	2243	Տրված կանխավճարներ աշխատանքներ, ծառայություններ ձեռք բերելու համար
	2244	Այլ նպատակներով տրված ընթացիկ կանխավճարներ
225		Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով
	2251	Դեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով
	2252	Դեբիտորական պարտքեր եկամտահարկի գծով
	2253	Դեբիտորական պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով
	2254	Դեբիտորական պարտքեր ակցիզային հարկի գծով
	2255	Դեբիտորական պարտքեր գույքահարկի գծով
	2256	Դեբիտորական պարտքեր հողի հարկի գծով
	2257	Դեբիտորական պարտքեր մաքսատուրքի գծով
	2258	Դեբիտորական պարտքեր պետական տուրքի գծով
	2259	Դեբիտորական պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով
226		Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր
227		Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով
228		Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով
	2281	Առհաշիվ տրված գումարներ նյութեր ձեռք բերելու համար
	2282	Առհաշիվ տրված գումարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար
	2283	Առհաշիվ տրված գումարներ գործուղումների համար
	2284	Այլ նպատակներով առհաշիվ տրված գումարներ
229		Այլ դեբիտորական պարտքեր
	2291	Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով
	2292	Դեբիտորական պարտքեր աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով
	2293	Դեբիտորական պարտքեր բողոքարկումների գծով
23-24		ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐՂՈՒՄՆԵՐ
231		Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
	2311	Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ
	2312	Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
	2313	Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս
232		Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
	2321	Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
	2322	Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս
233		Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր
234		Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս

- 235 **Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 236 **Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս**
- 237 **Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս**
- 238 **Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ անորոշացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով**
 - 2381 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով
 - 2382 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի գծով
 - 2383 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ կարճաժամկետ փոխառությունների գծով
 - 2384 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով
 - 2385 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով
- 239 **Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
- 241 **Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)**
 - 2412 Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)
 - 2413 Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն
 - 2414 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն
 - 2415 Կարճաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն
 - 2416 Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն
 - 2417 Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն

25 ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

- 251 **Դրամարկղ**
 - 2511 Ազգային արժույթի դրամարկղ
 - 2512 Արտարժույթի դրամարկղ
 - 2513 Սառեցված գումարներ դրամարկղում
- 252 **Հաշվարկային հաշիվ**
 - 2521 Հաշվարկային հաշիվ
 - 2522 Սառեցված գումարներ հաշվարկային հաշվում
- 253 **Արտարժույթային հաշիվ**
 - 2531 Արտարժույթային հաշիվ երկրի ներսում
 - 2532 Արտարժույթային հաշիվ արտերկրում
 - 2533 Սառեցված գումարներ արտարժույթային հաշվում
- 254 **Այլ հաշիվներ բանկերում**
 - 2541 Ակրեդիտիվներ
 - 2542 Չեկային գրքույկներ
 - 2543 Այլ հաշիվներ բանկերում
- 255 **Դրամական միջոցներ ճանապարհին**

256	Դրամական փաստաթղթեր
26	ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ
261	Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով
262	Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով
263	Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ
2631	Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցներ
2632	Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվներ
2633	Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ
2634	Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառված ընթացիկ ակտիվներ

ԴԱՍ 3. ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ

31	ԿԱՆՈՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ԷՄԻՍԻՈՆ ԵԿՎԱՄՈՒՏ
311	Կանոնադրական կապիտալ
3111	Հասարակ բաժնետոմսեր
3112	Արտոնյալ բաժնետոմսեր
3113	Բաժնեմասեր
3114	Փայեր
312	Չվճարված կապիտալ
3121	Թողարկված և չտեղաբաշխված կապիտալ
3122	Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ մինչև անվանական արժեքի չափով
3123	Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ անվանական արժեքը գերազանցող չափով
313	Հետ գնված կապիտալ
3131	Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով
3132	Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
3133	Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով
3134	Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
3135	Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքով
3136	Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
3137	Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքով
3138	Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
314	Էմիսիոն եկամուտ
32	ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻՑ ԵՎ ՎԵՐԱԶԱՓՈՒՄԻՑ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
321	Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ
3211	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ
3212	Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ

322	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ
3221	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ
3222	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ
323	Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ
3231	Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ
3232	Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ
324	Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ
3241	Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
3242	Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
3243	Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
33	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ
331	Շահույթ կամ վնաս
3311	Շարունակվող գործունեությունից շահույթ կամ վնաս
3312	Ընդհատված գործունեությունից շահույթ կամ վնաս
34	ԶԲԱՇԽՎԱԾ ՇԱՀՈՒՅՑ (ԶԾԱԾԿՎԱԾ ՎՆԱՍ)
341	Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում
3411	Նախորդ տարիների սխալների ուղղման հետևանքաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում
3412	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետևանքաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում
342	Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)
343	Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)
344	Միջանկյալ շահաբաժիններ
35	ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԱՅԼ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ
351	Պահուստային կապիտալ
352	Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ

ՂԱՍ 4. ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

41	ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
411	Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ

- 412 **Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
 - 4121 Երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
 - 4122 Երկարաժամկետ չփոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
 - 4123 Երկարաժամկետ փոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
 - 4124 Մարելի արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
 - 4125 Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
- 413 **Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
- 414 **Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով**
 - 4141 Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի գծով
 - 4142 Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների գծով
 - 4143 Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով
- 415 **Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ**

42 **ԱՅՆ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

- 421 **Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ**
- 422 **Հետաձգված հարկային պարտավորություններ**
- 425 **Ոչ ընթացիկ պահուստներ**
- 426 **Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը**
- 427 **Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)**
- 428 **Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ**
- 429 **Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ**

ԴԱՍ 5. ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- 51 **ՍՏԱՑՎԱԾ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՎԱՐԿԵՐ, ՀԵՋԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ**
 - 511 **Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
 - 512 **Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս**
 - 513 **Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
 - 514 **Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս**
 - 5141 Տրված երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
 - 5142 Տեղաբաշխված երկարաժամկետ պարտատոմսերի գծով վճարվելիք

5143	համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
515	Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
516	Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով
5161	Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ վարկերի գծով
5162	Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով
5163	Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ փոխառությունների գծով
5164	Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով
5165	Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով
517	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ
5171	Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ
5172	Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ֆինանսական պարտավորություններ
518	Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ
52-53	ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ
521	Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով
5211	Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հումքի, նյութերի գծով
5212	Կրեդիտորական պարտքեր ապրանքների գնումների գծով
5213	Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների, ընդունված աշխատանքների գծով
5214	Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ֆինանսական ակտիվների գծով
5215	Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հիմնական միջոցների գծով
5216	Կրեդիտորական պարտքեր այլ գնումների գծով
523	Ստացված կանխավճարներ
5231	Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների գծով
5232	Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով
5233	Ստացված կանխավճարներ գործառնական վարձակալության գծով
5234	Այլ նպատակներով ստացված կանխավճարներ
524	Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով
5241	Պարտքեր շահութահարկի գծով
5242	Պարտքեր եկամտահարկի գծով
5243	Պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով
5244	Պարտքեր ակցիզային հարկի գծով
5245	Պարտքեր գույքահարկի գծով
5246	Պարտքեր հողի հարկի գծով
5247	Պարտքեր մաքսատուրքի գծով
5248	Պարտքեր հարկերի դիմաց հաշվարկված տույժերի, տուգանքների գծով
5249	Պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով
525	Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով
5251	Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով

	աշխատակիցների հաշվին
5252	Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով գործատուների հաշվին
5253	Պարտավորություններ՝ փոխհատուցելի բացակայությունների գծով հաշվեգրվելիք պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով
527	Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով
5271	Պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով
5272	Պարտքեր փոխհատուցելի բացակայությունների գծով
5273	Պարտքեր պարգևավճարների գծով
5274	Պարտքեր ավանդագրված հատուցումների գծով
528	Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով
5281	Պարտքեր աշխատակիցներին առհաշիվ գումարների գծով
5282	Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով
529	Պարտքեր շահաբաժինների գծով
5291	Վճարվելիք շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով
5292	Վճարվելիք շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով
531	Այլ ընթացիկ պարտավորություններ
5311	Պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով
5312	Պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով
5313	Պարտքեր ապահովագրավճարների գծով
54	ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
541	Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ
542	Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ
543	Ընթացիկ պահուստներ
5431	Երաշխիքային վաճառքների գծով ընթացիկ պահուստներ
5432	Անբարենպաստ պայմանագրերի գծով ընթացիկ պահուստներ
5433	Տրամադրված երաշխավորությունների և երաշխիքների գծով ընթացիկ պահուստներ
5434	Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մաս
5435	Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ
544	Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով
	ԴԱՍ 6. ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ
61	ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՑ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ
611	Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ
6111	Արտադրանքի վաճառքներից հասույթ
6112	Ապրանքների վաճառքներից հասույթ
6113	Աշխատանքների կատարումից հասույթ
6114	Ծառայությունների մատուցումից հասույթ
612	Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում
614	Գործառնական այլ եկամուտներ
6141	Այլ պաշարների օտարումից եկամուտներ
6142	Պաշարների արժեքի փոփոխությունից եկամուտներ, դեբիտորական

- պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից եկամուտներ
- 6143 Գործառնական վարձակալությունից եկամուտներ
- 6144 Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից
- 6145 Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամուտներ
- 6146 Գործառնական այլ եկամուտներ

- 615 Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ**
- 6151 Բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնաձից) եկամուտ
- 6152 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ
- 6153 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ
- 6154 Կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտ

62

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ

- 621 Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ**
- 6211 Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ
- 6212 Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ
- 6213 Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ
- 6214 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ

- 622 Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ**

- 624 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ**
- 6241 Հիմնական միջոցների վերագնահատումից օգուտներ
- 6242 Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ
- 6243 Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ
- 6244 Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ
- 6245 Ներդրումային գույքի վերաչափումից օգուտներ
- 6246 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտներ

- 625 Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ**

- 626 Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքելիության) հակադարձումից օգուտներ**
- 6261 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից օգուտներ
- 6263 Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ
- 6264 Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից օգուտներ
- 6265 Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (անհավաքելիության) հակադարձումից օգուտներ

- 627 Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ**
- 6271 Շահաբաժիններ
- 6272 Տոկոսային եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով
- 6273 Ֆինանսական վարձակալությունից եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով

- 628 Ընդհանրից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ**

- 629 Այլ եկամուտներ

- 63 ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ
 - 631 Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից
 - 632 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ
 - 6321 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտներ
 - 6322 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտներ

- 64 ՎԵՐԱՂԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇՁՐՏՈՒՄՆԵՐ. ՕԳՈՒՏՆԵՐ
 - 642 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ
 - 643 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ
 - 644 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ
 - 6441 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
 - 6442 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
 - 6443 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով

- 67 ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓՎԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԶՎՈՂ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ
 - 671 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ
 - 6711 Հիմնական միջոցների վերազնահատումից օգուտներ
 - 6712 Հիմնական միջոցների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ
 - 6713 Ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից օգուտներ
 - 6714 Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ
 - 672 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ
 - 673 Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ
 - 674 Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ
 - 6741 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
 - 6742 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
 - 6743 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով

675 Ակտուարային օգուտներ

ՂԱՍ 7. ԾԱՆՍԵՐ

71 **ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՍԵՐ**

711 **Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք**

- 7111 Վաճառված արտադրանքի ինքնարժեք
- 7112 Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք
- 7113 Կատարված աշխատանքների ինքնարժեք
- 7114 Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք

712 **Իրացման ծախսեր**

- 7121 Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ
- 7122 Հիմնական միջոցների մաշվածության, դրանց նորոգման և սպասարկման գծով ծախսեր
- 7123 Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարայի, տեսակավորման, պահպանման ծախսեր
- 7124 Արտադրանքի, ապրանքների իրացման տրանսպորտային և ապահովության ծախսեր
- 7125 Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրություն
- 7126 Մարկետինգի և գովազդի ծախսեր
- 7127 Իրացման այլ ծախսեր

713 **Վարչական ծախսեր**

- 7131 Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ
- 7132 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության (ամորտիզացիայի), դրանց նորոգման և սպասարկման ծախսեր
- 7133 Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր
- 7134 Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր
- 7135 Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր
- 7136 Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր
- 7137 Բանկային ծառայությունների ծախսեր, ապահովության ծախսեր
- 7138 Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր
- 7139 Վարչական այլ ծախսեր

714 **Գործառնական այլ ծախսեր**

- 7141 Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր
- 7142 Պաշարների արժեքի փոփոխությունից ծախսեր, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) գծով ծախսեր, երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման գծով ծախսեր
- 7143 Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսեր
- 7144 Ծախսեր տույժերից, տուգանքներից, դատական ծախսեր
- 7145 Արժեքների պակասորդներ և փչացումից կորուստներ, արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսեր, խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսեր
- 7146 Հետազոտության և մշակման ծախսեր
- 7147 Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսեր
- 7148 Գործառնական այլ ծախսեր

715 **Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր**

- 7151 «Գյուղատնտեսական գործունեության ծախսումներ»
- 7152 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ
- 7153 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի

7154 ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ
Կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսեր

72

ՇԱՐՈՒՄԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ

- 721 Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր**
 - 7211 Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր
 - 7212 Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ծախսեր
 - 7213 Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր
 - 7214 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր
- 722 Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր**
- 724 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ**
 - 7241 Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ
 - 7242 Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստներ
 - 7243 Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկումից կորուստներ
 - 7244 Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ
 - 7245 Ներդրումային գույքի վերաչափումից կորուստներ
 - 7246 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ
- 725 Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ**
- 726 Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ**
 - 7261 Որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից կորուստներ
 - 7263 Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ
 - 7264 Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից կորուստներ
 - 7265 Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ
- 727 Ֆինանսական ծախսեր**
 - 7271 Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր՝ հաշվի առած գործարքի հետ կապված ծախսումները
 - 7272 Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսային ծախսեր
 - 7274 Պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր
 - 7275 Որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսներ
- 728 Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր**
- 729 Այլ ծախսեր**

73

ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԾԱԽՍԵՐ

- 731 Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից**
- 732 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր**
 - 7321 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից ծախսեր

	7322	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի՝ «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ
733		Շահութահարկ ընդհատված գործունեության
	7331	Ընդհատված գործունեության շահույթի կամ վնասի գծով շահութահարկ
	7332	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից կամ վերաչափումից օգուտի կամ կորստի գծով շահութահարկ
74		ՎԵՐԱԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇՊՐՈՒՄՆԵՐ. ԿՈՐՈՒՄՏՆԵՐ
	742	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ
	743	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ
	744	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ
	7441	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
	7442	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
	7443	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
75		ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍ (ԵԿԱՄՈՒՏ)
	751	Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)
	7511	Ընթացիկ հարկի գծով ծախս (եկամուտ)
	7512	Հետաձգված հարկի գծով ծախս (եկամուտ)
77		ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԶՎՈՐ ԾԱԽՍԵՐ
	771	Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ
	7711	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստ
	7712	Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ
	7713	Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստ
	7714	Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ
	772	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ
	773	Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ
	774	Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ
	7741	Փոխարժեքային կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
	7742	Փոխարժեքային կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում

7743 զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
Փոխարժեքային կորուստներ արտերկրյա ստորաբաժանումներում
զուտ ներդրման հեջերի գծով

775 Ակտուարային վնասներ

ԴԱՍ 8. ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇՎՆԵՐ

81

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ

811

Հիմնական արտադրություն

8111 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
8112 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
8113 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
8114 Ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ
8115 Օժանդակ արտադրության ծախսումներ
8116 Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

812

Օժանդակ արտադրություն

8121 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
8122 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
8123 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
8124 Օժանդակ արտադրության այլ ուղղակի ծախսումներ
8125 Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

813

Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

8131 Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ
8132 Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ
8133 Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածություն
8134 Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման ծախսումներ
8135 Արտադրական նշանակության ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա
8136 Աշխատանքի պաշտպանության և տեխնիկայի անվտանգության ծախսումներ
8137 Արտադրական անձնակազմի գործուղման ծախսումներ
8138 Անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ

814

Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ

8141 Խոտան արտադրանք
8142 Խոտանի ուղղման նյութական ծախսումներ
8143 Խոտանի ուղղման աշխատանքային ծախսումներ
8144 Խոտանի ուղղման գծով սոցիալական ապահովության վճարներ
8145 Խոտանի ուղղման այլ ծախսումներ

82

Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ

821

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ

8211 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
8212 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
8213 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
8214 Այլ ուղղակի ծախսումներ
8215 Անուղղակի ծախսումներ

822

Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ

8221 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
8222 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

- 8223 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
- 8224 Այլ ուղղակի ծախսումներ
- 8225 Անուղղակի ծախսումներ
- 823 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ**
 - 8231 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
 - 8232 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
 - 8233 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
 - 8234 Այլ ուղղակի ծախսումներ
 - 8235 Անուղղակի ծախսումներ
- 824 Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ**
 - 8241 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
 - 8242 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
 - 8243 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
 - 8244 Այլ ուղղակի ծախսումներ
 - 8245 Անուղղակի ծախսումներ
- 825 Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ**
 - 8251 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
 - 8252 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
 - 8253 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
 - 8254 Այլ ուղղակի ծախսումներ
 - 8255 Անուղղակի ծախսումներ
- 826 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ**
 - 8261 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
 - 8262 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
 - 8263 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
 - 8264 Այլ ուղղակի ծախսումներ
 - 8265 Անուղղակի ծախսումներ

ԴԱՍ 9. ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿԵՈՒՅԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ

- 91 ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆԸ ՉՊԱՏԿԱՆՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐ**
 - 911 Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ
 - 912 Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ
 - 913 Վերանշակման ընդունված նյութեր
 - 914 Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ
 - 915 Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ
 - 916 Որպես գրավ պահվող ակտիվներ
- 92 ԲՐՈՔԵՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿԵՈՒՅԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ**
 - 921 Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ**
 - 9211 Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող դրամական միջոցներ
 - 9212 Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող արժեթղթեր

922	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ
9221	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն արժեթղթերում ներդրումներ կատարելու համար դրամական միջոցներ
9222	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված արժեթղթեր
9223	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթեր
9224	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված (ձեռք բերված) արժեթղթերի իրացումից դրամական միջոցներ
923	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ
9231	Դեբիտորական պարտքեր արժեթղթերի վաճառքների գծով
9232	Դեբիտորական պարտքեր հաշվեգրված տոկոսների գծով
9233	Դեբիտորական պարտքեր հայտարարված շահաբաժինների գծով
9234	Տրամադրված փոխառություններ
924	Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ
9241	Պարտավորություններ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների գծով
9242	Պարտավորություններ կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով
925	Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք
926	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ
9261	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր
9262	Ստացված փոխառություններ
93	ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱԿՏԻՎՆԵՐ
931	Պայմանական պարտավորություններ
932	Պայմանական ակտիվներ
94	ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
941	Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր
942	Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր
943	Զհատուցված հարկային վնաս
944	Գրավադրված ակտիվներ
945	Խիստ հաշվառման բլանկներ
946	Պարբերական և մասնագիտական գրականություն
947	Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ

III. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՄԱՆ ՀԱՇՎԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳ

Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգում նկարագրված են հաշվապահական հաշվառման վարման հետ կապված հիմնական մոտեցումները: Նրանում բերված են դասերի, հաշիվների խմբերի, առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվների հակիրճ բնութագրերը, բացահայտված են վերջիններիս կառուցվածքը և նշանակությունը, առավել տարածված գործառնությունների տիպային (ոչ պարտադիր) հաշվապահական թղթակցությունները: Այն գործառնությունները, որոնց հաշվապահական թղթակցությունները սույն բաժնում նախատեսված չեն, կազմակերպությունները դրանց թղթակցությունները կազմում են ինքնուրույն՝ ելնելով ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներից և սույն հրահանգից: Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների նկարագիրն ըստ բաժինների տրված է հաշվային պլանով նախատեսված հաջորդականությամբ:

ԴԱՍ 1 «ՈՋ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են և նախատեսված են ոչ ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 1 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ» դասը իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 11-12 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ», 13 «Ոչ նյութական ակտիվներ», 14 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 15 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ»:

Ակտիվների՝ ոչ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 11- 12 «ՈՋ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

11-12 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ», 112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն», 115 «Հողամասեր», 116 «Կենսաբանական ակտիվներ», 117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն», 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ», 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ», 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն», 122 «Ներդրումային գույք», 123 «Ակզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» և 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»:

Հաշիվ 111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող, այդ թվում՝ գործառնական վարձակալության հանձնված (բացի ներդրումային գույքից) մաշվող հիմնական միջոցների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների՝ նյութական ակտիվներին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է սեփական մաշվող հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության հանձնված, ինչպես նաև դուրս գրված և օտարման նպատակով պահվող հիմնական միջոցների կամ հիմնական հոտից խոտանված անասունների արժեքը (սկզբնական հաշվի առած հետագա կապիտալացված ծախսումները և վերագնահատումները), վերագնահատումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է սեփական մաշվող հիմնական միջոցների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1111 «Շենքեր», 1112 «Կառուցվածքներ», 1113 «Փոխանցող հարմարանքներ», 1114 «Մեքենաներ և սարքավորումներ», 1115 «Տրանսպորտային միջոցներ», 1116 «Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ», 1119 «Այլ հիմնական միջոցներ»:

Հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների մուտքագրում՝	
ա) կազմակերպությունում կառուցված (ստեղծված), տեղակայված	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված, տեղակայում չպահանջող	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

	254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
դ) ֆինանսական վարձակալությամբ ստացվածների նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերելիս	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
ե) նախկինում ֆինանսական վարձակալության տրվածի հետ ընդունում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
զ) ներդրումային գույքի որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
է) որպես շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
ը) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
թ) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
2. Տեղակայում չպահանջող հիմնական միջոցների ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Օգտագործման համար մատչելի հիմնական միջոցների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
4. Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
5. Ինքնարժեքի մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
--	------------------------

1. Վաճառված, ֆինանսական վարձակալության տրված, այլ կերպ օտարված հիմնական միջոցների, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
4. Լուծարված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Անհատույց տրված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
6. Որպես շնորհ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
7. Հիմնական միջոցի՝ որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
8. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
9. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, հիմնական միջոցների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
10. Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
11. Ինքնարժեքի մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
12. Հիմնական միջոցների պակասորդների և կորուստների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող հիմնական միջոցների մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեզրված գումարները, վերագնահատումից մաշվածության աճը, իսկ դեբետում օտարված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, ֆինանսական վարձակալության տրված, մաշվածության հաշվեզրված գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև վերագնահատումից մաշվածության նվազումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա սեփական հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարը: Այն դափ ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1121 «Շենքերի մաշվածություն», 1122 «Կառուցվածքների մաշվածություն», 1123 «Փոխանցող հարմարանքների մաշվածություն», 1124 «Սեքենաների և սարքավորումների մաշվածություն», 1125 «Տրանսպորտային միջոցների մաշվածություն», 1126 «Արտադրական գույքի, տնտեսական գույքի, գործիքների մաշվածություն», 1129 «Այլ հիմնական միջոցների մաշվածություն»:

Հիմնական միջոցների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սեփական հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Լյլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված և վարձակալի սեփականությունը դարձած հիմնական միջոցների մաշվածության արտացոլում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»
5. Նախորդ ժամանակաշրջաններում (սխալի արդյունքում) պակաս հաշվարկված մաշվածության ուղղում հետընթաց վերահաշվարկ	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
2. Հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում (սխալի արդյունքում) ավել հաշվարկված մաշվածության հետընթաց վերահաշվարկ	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների

Հաշիվ 115 «Հողամասեր»

115 «Հողամասեր» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող հողամասերի (այդ թվում նաև շենքերի և շինությունների տակ գտնվող և բնական ռեսուրսներով հողամասերի) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հողամասերի՝ ակտիվների համապատասխան խմբին (հիմնական միջոցների կամ ներդրումային գույքի) վերագրման կարգի, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած (ստացված) հողամասերի սկզբնական արժեքը, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված հողամասերի հաշվեկշռային արժեքը, վերագնահատումից արժեքի աճի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հողամասերի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Հողի բարելավման նպատակով կատարված (մելիորացիայի, չորացման և այլ ծախսումներ) կապիտալ ծախսումները չեն ավելացվում հողամասի արժեքին և հաշվառվում են 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշվում:

115 «Հողամասեր» հաշվին կից կարող են բացվել երկրորդ կարգի հաշիվներ՝ հողամասեր առանց շինությունների, շինություններով, օգտակար հանածոներով և այլն:

Հողամասերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

115 «Հողամասեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հողամասերի ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մասնակիցների (բաժնետերերի) կողմից հողամասի ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Հողամասերի ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, հողի գնահատման, տարածքի մաքրման և հավասարեցման համար վճարում և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հողամասերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
5. Ներդրումային գույք դասակարգված հողամասի՝ որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
6. Հողամասերի ստացումը որպես պետական շնորհ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
7. Հողամասերի վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ձանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

115 «Հողամասեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված, ֆինանսական վարձակալության տրված, այլ կերպ օտարված հողամասերի, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»

(սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի հողամասերի հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հողամասերի հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
4. Որպես պետական շնորհ ստացված հողամասերի հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Հողամասերի՝ որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
6. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հողամասերի կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
7. Հողամասերի վերագնահատումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կենսաբանական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կենսաբանական ակտիվների հասկացությունը, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած կենսաբանական ակտիվների սկզբնական արժեքը (իրական արժեքը), վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, կենսական գործընթացները դադարեցված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կենսաբանական ակտիվների արժեքը (հաշվեկշռային արժեքը՝ «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով չափվող կենսաբանական ակտիվների համար և սկզբնական արժեքը՝ մնացած կենսաբանական ակտիվների համար):

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1611 «Պտղատու այգիներ», 1612 «Ծառեր տնկադաշտում», 1613 «Թփեր», 1614 «Խաղողի վազեր», 1615 «Կաթնատու հոտ», 1616 «Մսատու կենդանիներ»:

Կենսաբանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Հիմնադիրների (բաժնետերերի) կողմից կենսաբանական ակտիվների ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ և այլն) արտացոլում	228 «Ղեկավարողական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
4. Կենսաբանական ակտիվների ստացում որպես պետական շնորհ	
ա) ոչ պայմանական պետական շնորհի դեպքում	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
բ) որոշակի պայմաններով պետական շնորհի դեպքում	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Ծնածից կամ այլ կերպ գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
6. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) կենսաբանական ակտիվների (բացի ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից) հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	
ա) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը չգերազանցող չափով	221 «Ղեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
բ) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը գերազանցող չափով	715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում`	
ա) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը չգերազանցող չափով	221 «Ղեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
բ) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը գերազանցող չափով	732«Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես շնորհ ստացված կենսաբանական ակտիվների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
4. Կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության դուրս գրում (վաճառքի, իրական արժեքով չափմանն անցնելու կամ այլ դեպքերում)	117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն»
5. Կենսաբանական ակտիվների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
6. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»
7. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
8. Բերքատու կենսաբանական ակտիվների դասակարգումը որպես սպառվող կենսաբանական ակտիվների	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

Հաշիվ 117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն»

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է կենսաբանական ակտիվի մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվը կիրառելի է միայն այն կենսաբանական ակտիվի համար, որոնց սկզբնական ճանաչման պահին դրանց համար շուկայում որոշված գները կամ արժեքները մատչելի չեն, և որոնց համար իրական արժեքի այլընտրանքային գնահատումները համարվում են բացահայտ անարժանահավատ: Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության հաշվառումն իրականացվում է «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ով սահմանված մոտեցումներին համապատասխան:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է կենսաբանական ակտիվների հաշվարկված մաշվածության գումարը, իսկ դեբետում՝ կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրումը դրանց օտարման, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու, իրական արժեքով չափումն հնարավոր դառնալու կամ այլ դեպքերում: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է այն կենսաբանական ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել սկզբնական ճանաչման պահին և հետագայում: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության հաշվեգրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության դուրս գրում (դրանց օտարման, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու, իրական արժեքով չափումն հնարավոր դառնալու կամ այլ դեպքերում)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

Հաշիվ 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դրանք ներառում են կառուցման ընթացքում գտնվող կամ ձեռք բերված, սակայն ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի (ոչ պատրաստ գտնվելու վայրով կամ վիճակով պայմանավորված) հիմնական միջոցները, ինչպես օրինակ, տեղակայում պահանջող սարքավորումները:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հիմնական միջոցների կառուցման, տեղակայման ենթակա սարքավորումների ձեռք բերման և տեղակայման կուտակվող ծախսումները, ինչպես նաև այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերման ծախսումները, որոնք դեռ մատչելի չեն օգտագործման համար, իսկ կրեդիտում՝ կառուցումը կամ տեղակայումն ավարտված, կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն պատրաստ հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է այն հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների և կառուցման ընթացքում գտնվողների) արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որոնք դեռ մատչելի (պատրաստ) չեն օգտագործվելու (գործելու) ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով:

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1181 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի շենքեր», 1182 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի կառուցվածքներ», 1183 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի փոխանցող հարմարանքներ», 1184 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի մեքենաներ և սարքավորումներ», 1185 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի տրանսպորտային միջոցներ», 1186 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ», 1189 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի այլ հիմնական միջոցներ»:

Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կառուցվող հիմնական միջոցների օբյեկտների, կատարվող աշխատանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների կառուցման գծով կուտակվող ծախսումների արտացոլում	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
2. Հիմնական միջոցների գծով անավարտ հետագա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա»

	ծախսումներ»
3. Կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն դեռևս ոչ պատրաստ հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների) մուտքագրում	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) որպես պետական շնորհի ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
4. Կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն դեռևս ոչ պատրաստ հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների) ձեռք բերման (ստացման) և տեղակայման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Ղեկավարական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Սարքավորումների տեղակայման հետ կապված ծախսումների արտացոլում	822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»
6. Կապալառուի կողմից կառուցվող հիմնական միջոցների ավարտուն մասի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
7. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կազմակերպությունում կառուցումը (տեղակայումը) ավարտած կամ այլ կերպ կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն պատրաստ (օգտագործման համար մատչելի) դարձած հիմնական միջոցների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
2. Որպես շնորհի ստացված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»

3. Ավարտված կամ անավարտ գույքի՝ որպես ներդրումային գույք դասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
4. Վաճառված (օտարված) օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
5. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
8. Վաճառված (օտարված) և որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
9. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների պակասորդների և կորուստների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»

119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների՝ ակտիվների վերագրման, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ վարձակալի սեփականություն դարձած կամ վարձատուին հետ վերադարձրած հիմնական միջոցների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վարձակալված հիմնական միջոցների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արտացոլում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Ուղղակի ֆինանսական վարձակալությանը վերաբերող ծախսումների (վարձակալական պայմանագրերի շուրջը բանակցելիս և կնքելիս առաջացող և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների»

	վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր»
2. Վարձատուին հետ վերադարձված ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման դուրս գրում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձում (հաշվեկշռային արժեքով)	
- մինչև ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների (հանած չկրած տոկոսային ծախսերը) մեծությունը	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
- ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարները գերազանցող մասով	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
5. Վերագնահատման կամ ապաճանաչման ժամանակ կուտակված մաշվածության դուրս գրում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

Հաշիվ 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեզրկված գումարները, վերագնահատումից մաշվածության աճը, իսկ դեբետում վարձակալի սեփականություն դարձած կամ վարձատուին վերադարձված վարձակալված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև վերագնահատումից մաշվածության նվազումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հաշվեզրկված մաշվածության գումարը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված	543 «Ընթացիկ պահուստներ»

հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված և գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վարձակալի սեփականությունը դարձած ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
2. Վարձատուին հետ վերադարձված կամ վերագնահատված ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության դուրս գրում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 122 «Ներդրումային գույք»

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը նախատեսված է ներդրումային գույքի առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ներդրումային գույքի ճանաչման, չափման և դասակարգման մոտեցումները նկարագրված են «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված, կառուցված, կառուցման կամ բարելավման ընթացքում գտնվող, որպես ներդրումային գույք վերադասակարգված այլ գույքի սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության

հանձնված, որպես հիմնական միջոց վերադասակարգված ներդրումային գույքի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ներդրումային գույքի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

122 «Ներդրումային գույք» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1221 «Իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք» և 1222 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք»:

Ներդրումային գույքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գույքի տեսակների, հաշվառման(միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերը
1. Ներդրումային գույքի մուտքագրում	
ա) կազմակերպությունում կառուցված	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
դ) հիմնական միջոցի որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
ե) պաշարների որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ»
զ) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
է) ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Ներդրումային գույքի ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների (իրավաբանական ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Ներդրումային գույքի վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
4. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ.

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ներդրումային գույքի՝ որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված

	հիմնական միջոցներ»
2. Ներդրումային գույքի որպես պաշար վերադասակարգում	216 «Ապրանքներ»
3. Վաճառված (օտարված) սկզբնական արժեքի (ինքնարժեքի) մոդելով չափվող ներդրումային գույքի, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
4. Իրական արժեքի մոդելով չափվող ներդրումային գույքի օտարում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
5. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) ներդրումային գույքի հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեություն կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ներդրումային գույքի հաշվեկշռային արժեքի տեղափոխում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության դուրս գրում	123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն»
8. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ներդրումային գույքի կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
9. Ներդրումային գույքի իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն»

123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում և «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության հաշվեզրկված գումարները, իսկ դեբետում օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության գումարը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումային գույքի տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության հաշվեզրկում	729 «Այլ ծախսեր»
2. Որպես ներդրումային գույք վերադասակարգված հիմնական միջոցի կուտակված մաշվածության արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	122 «Ներդրումային գույք»
2. Որպես հիմնական միջոց վերադասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության տեղափոխում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»

Հաշիվ 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում»

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակման գումարների որոշման (զննհատման), դրանց ճանաչման և հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Արժեքը կուտակում կորուստներ» ՀՀՄՍ 36-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ճանաչված արժեքը կուտակումը, իսկ դեբետում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեքը կուտակման գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև նախկինում ճանաչված արժեքը կուտակման գումարների հակադարձումը: Հաշիվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեքը կուտակման գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1241 «Մաշվող հիմնական միջոցների արժեքը կուտակում», 1242 «Հողամասերի արժեքը կուտակում», 1243 «Կենսաբանական ակտիվների արժեքը կուտակում», 1244 «Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում», 1245 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեքը կուտակում», 1246 «Ներդրումային գույքի արժեքը կուտակում»:

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում (այդ թվում ֆինանսական վարձակալության տալուց հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի և վարձակալությունում գուտ ներդրումների դրական տարբերությունը)	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, վերագնահատված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված կամ վարձատուին հետ վերադարձված ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեքը կուտակման գումարների դուրս գրում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»
2. Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կուտակման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

ԽՈՒՄ 13 «ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

13 «Ոչ նյութական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ», 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա», 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ», 134 «Գուղվիլ» և 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»:

Հաշիվ 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող ոչ նյութական ակտիվների (բացառությամբ գուղվիլի, բացասական գուղվիլի և անավարտ ոչ նյութական ակտիվների) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվների՝ ոչ նյութականին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38- ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած (ստացված), ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը (սկզբնական՝ հաշվի առած հետագա կապիտալացված ծախսումները և վերագնահատումները), վերագնահատումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ոչ նյութական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1311 «Ֆիրմային անուններ», 1312 «Հրապարակումների անուններ», 1313 «Համակարգչային ծրագրեր», 1314 «Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)», 1315 «Հեղինակային իրավունքներ», 1316 «Արտոնագրեր», 1317 «Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ», 1318 «Բանաձևեր, մոդելներ, նախագծեր, բաղադրատոմսեր և փորձանմուշներ», 1319 «Այլ ոչ նյութական ակտիվներ»:

Ոչ նյութական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ոչ նյութական ակտիվների մուտքագրում՝	
ա) կազմակերպությունում ներստեղծված	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
դ) որպես պետական շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
ե) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված ամորտիզացիայի ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Որպես շնորհի ստացված ոչ նյութական ակտիվների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
3. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
4. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
5. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ամորտիզացիայի հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեկշռված գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1321 «Ֆիրմային անունների ամորտիզացիա», 1322 «Հրապարակումների անունների ամորտիզացիա», 1323 «Համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիա», 1324 «Լիցենզիաների և վստահագրերի (ֆրանչիզների) ամորտիզացիա», 1325 «Հեղինակային իրավունքների ամորտիզացիա», 1326 «Արտոնագրերի ամորտիզացիա», 1327 «Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքների ամորտիզացիա», 1328 «Բանաձևերի, մոդելների, նախագծերի, բաղադրատոմսերի և փորձանմուշների ամորտիզացիա», 1329 «Այլ ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեկշռում	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 713 «Վարչական ծախսեր» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման հետևանքով կուտակված ամորտիզացիայի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական

արդյունքում	ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում պակաս հաշվարկված ամորտիզացիայի հետընթաց վերահաշվարկ (ուղղում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման հետևանքով կուտակված ամորտիզացիայի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ավել հաշվարկված ամորտիզացիայի հետընթաց վերահաշվարկ (ուղղում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունում մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների, ինչպես նաև ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների՝ ավարտում ոչ նյութական ակտիվներին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեքը, ինչպես նաև ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ ավարտում ոչ նյութական ակտիվ ճանաչված ծախսումները, արդեն ճանաչված ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումները: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է անավարտ ոչ նյութական ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1331 «Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվներ», 1332 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»:

Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կատարվող աշխատանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Ոչ նյութական ակտիվների մշակման գծով կուտակվող ծախսումների արտացոլում	824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների արտացոլում	825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կազմակերպությունում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների օգտագործման հանձնում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
3. Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»
4. Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվները օգտագործման հանձնելիս կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

Հաշիվ 134 «Գուղվիլ»

134 «Գուղվիլ» հաշիվը նախատեսված է իրենից ձեռքբերում ներկայացնող ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման ընթացքում առաջացող գուղվիլի (ձեռքբերման արժեքի և ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքում ձեռք բերողի բաժնեմասի դրական տարբերություն) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գուղվիլի հաշվապահական հաշվառմանն ուղղորդող նկարագրված են «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գուղվիլի սկզբնական արժեքը, իսկ կրեդիտում դուրս գրված գուղվիլի արժեքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է գուղվիլի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գուղվիլի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ձեռք բերված ձեռնարկատիրական գործունեությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

134 «Գուղվիլ» «հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ձեռքբերողի առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ձեռքբերումից առաջացող գուղվիլի արտացոլում	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

134 «Գուղվիլ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գուղվիլի կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

Հաշիվ 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման գումարների որոշման (զննահատման), դրանց ձանաչման և հակադարձման հաշվապահական հաշվառմանն ուղղորդող նկարագրված են «Արժեզրկումից կորուստներ» ՀՀՄՍ 36-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ նյութական ակտիվների ձանաչված արժեզրկման գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, դուրս գրված ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրսգրումը, ինչպես նաև նախկինում ձանաչված արժեզրկման գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1361 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում», 1362 «Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում», 1363 «Գուղվիլի արժեզրկում»:

Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման արտացոլում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ավարտուն և անավարտ ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Դուրս գրված գուղվիլի կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	134 «Գուղվիլ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

ՆՈՒՄԲ 141 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

14 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում», 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում», 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 144 «Սինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 147 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով», 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»:

Հաշիվ 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» հաշիվը նախատեսված է չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների առևտրային և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի ներդրումները ներառում են չկապակցված կազմակերպությունների՝ գործող շուկայում շուկայական գնանշում չունեցող բաժնային գործիքներում ոչ ընթացիկ ներդրումները, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել, ինչպես նաև այդպիսի չգնանշված բաժնային գործիքների հետ կապված և դրանցով մարվող ածանցյալ գործիքներում ներդրումները: Այդպիսի ներդրումների հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձևաչույցը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1411 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների բաժնային գործիքներում», 1412 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների ածանցյալ գործիքներում»:

Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Չկապակցված կազմակերպություններում ներդրումների ձեռք բերում, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Ներդրումների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Չկապակցված կազմակերպություններում ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով չկապակցված	611 «Արտադրանքի,

կազմակերպություններում ներդրումների ձեռք բերում	ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպություններում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների կուտակված արժեքը կամ դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը կամ (անհավաքագրելիություն)»
4. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

Հաշիվ 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում»

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշիվը նախատեսված է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կապակցված կազմակերպություններում ներդրումները սկզբնական արժեքով հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ՀՀՄՍ 27-ում, «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ՀՀՄՍ 28-ում և «Մասնակցություններ համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 31-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1421 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ դուրստր ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում», 1422 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում», 1423 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ համատեղ վերահսկվող միավորների կանոնադրական կապիտալում»:

Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական	152 «Կանխավճարներ ոչ

կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ձեռք բերում, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով	ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գումարների գծով»
2. Ներդրումների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գումարների գծով»
3. Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ձեռք բերում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
4. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

Հաշիվ 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվները ներառում են «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված, ինչպես նաև որպես «վաճառքի համար մատչելի» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգման կամ «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգման, դրանց ձանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում¹:

¹ 2009-ի նոյեմբերին ՀՀՄՍ-ն հրապարակել է «Ֆինանսական գործիքներ» ՖՀՄՍ 9-ը, որը պարտադիր կիրառելի 2013-ի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այն կարգավորում է նաև ֆինանսական ակտիվների ձանաչման, չափման և դասակարգման հարցերը:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1431 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ, 1432 Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ:

Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերիս
1. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերմանը ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում»

	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	
ա) Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ պարտքային արժեթղթերի գծով տոկոսային եկամուտների հաշվեգրում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
8. Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների գծով ստացվելիք շահաբաժինների արտացոլում (շահաբաժինը ստանալու իրավունքի առաջացման ժամանակ)	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
9. Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ
2. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
3. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մասի տեղափոխում	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից

ակտիվների դեպքում	(անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ պարտքային արժեթղթերի գծով հաշվեգրված տոկոսային եկամուտների և հիմնական գումարի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
6. Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող դասակարգման, դրանց ձանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

	232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների որպես փոխառություն դասակարգման, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված երկարաժամկետ փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշիվն անացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների տրամադրում	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

2. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների գծով պահանջի իրավունքի զիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
2. Փոխառությունների մարում ժամկետից շուտ - փաստացի ստացված գումարի չափով	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված գումարի դրական տարբերության չափով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի ճանաչման, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների դիմաց վարձակալի պարտքերի (վարձակալությունում գուտ ներդրումների)	621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

արտացոլումը՝	
2. Ֆինանսական վարձակալությունից ստացվելիք համախառն մուտքերի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքի մարում՝ ժամկետից շուտ	
ա) երբ վարձակալության տրված ակտիվների սեփականության իրավունքը անցնում է վարձակալին	
- փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի չափով	251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
բ) երբ վարձակալության տրված ակտիվների սեփականության իրավունքը չի անցնում վարձակալին	
- փաստացի ստացված գումարի չափով	251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի ու չերաշխավորված մնացորդային արժեքի հանրագումարի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
2. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների հետ ընդունում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
4. Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Ֆինանսական վարձակալության գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի և դրանց գեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները հանվում են: Չվաստակած ֆինանսական եկամտի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պահվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամուտը, իսկ դեբետում գործարքի հետ կապված ծախսումները, ինչպես նաև չվաստակած ֆինանսական եկամտի հաշվեգրումը եկամուտներին: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1471 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով», 1472 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով», 1473 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառումների, վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Չվաստակած ֆինանսական եկամտի հաշվեգրում եկամուտներին	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

Հաշիվ 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես հեջավորման գործիք դասակարգելու, դրանց ձանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, իրագործված որպես հեջավորման բիզնեսի նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
5. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ձանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) իսկադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

արտացոլում	
------------	--

148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Հեջավորման գործիքների մարում	251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման կամ հակադարձանհաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Արժեզրկումից կորուստներ» ՀՀՄՍ 36-ում:

Հաշիվը պահվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, մարված, վերադասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների դուրս գրումը, նախկինում ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1491 «Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում», 1492 «Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում», 1493 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն», 1494 «Երկարաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիության», 1495 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի անհավաքագրելիություն»:

Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

<i>Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը</i>	<i>Հաշիվների դեբետ</i>
Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

<i>Տնտեսական գործառնությունների բովանդակություն</i>	<i>Հաշիվների կրեդիտ</i>
1. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրս գրում	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
3. Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 15 «ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

15 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ», 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար», 153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ոչ ընթացիկ ակտիվներ», 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով», 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» և 156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»:

Հաշիվ 151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերությունների, չօգտագործված հարկային վնասը և գեղչերը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելու հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների ձանաչման և չափման մուտքումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է շահութահարկի գծով առաջացած հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ շահութահարկի գծով մարված հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ուղղությունների և մարման ժամկետների:

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

<i>Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը</i>	<i>Հաշիվների կրեդիտ</i>
Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների առաջացում կամ ավելացում	

ա) երբ շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ձանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների մարում (օգտագործում, հակադարձում)	
ա) երբ շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ձանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների

	վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ձշգրտում»
2. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվանցում հետաձգված հարկային պարտավորությունների հաշվին	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

Հաշիվ 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար»

152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար կատարված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրված կանխավճարների գումարները, իսկ կրեդիտում ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերումը կամ այլ մարում: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար տրված կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մատակարարների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար կատարված կանխավճարներ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանխավճարների դիմաց ստացված ոչ ընթացիկ ակտիվներ	
- առանց անուղղակի հարկերի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ

	ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ»
3. Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Կրեդիտորական պարտքերի մարում տրված կանխավճարների հաշվին	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

Հաշիվ 153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների և դրանց գծով հատույցի, ակտուարային շահույթների և վնասների ձանաչման ու չափման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պլանի ակտիվներին փոխանցվող ակտիվների գումարը, դրանց գծով ակնկալվող հատույցը, ակտուարային շահույթը, իսկ կրեդիտում՝ սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումները, ակտուարային վնասը:

Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող հատույցի արտացոլում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային շահույթի (մասնավորապես, պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող և փաստացի հատույցների բացասական տարբերությունը) արտացոլում	427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային շահույթ (վնաս)» 675 «Ակտուարային օգուտներ»

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումներ	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային վնասի (մասնավորապես, պլանների գծով ակնկալվող և փաստացի հատույցների դրական տարբերությունը) արտացոլում	427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային շահույթ (վնաս)» 775 «Ակտուարային վնասներ»

Հաշիվ 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված, բայց մեկ տարուց ավելի ժամանակաշրջաններին վերաբերող ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մասնավորապես, այս հաշվում կարող են արտացոլվել լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումները, հողի բարելավման ծախսումները և վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են կուտակվող հետաձգված ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը, վաճառքը (օտարումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Լեռնանախապատրաստական աշխատանքների, հողի բարելավման գծով կատարված ծախսումների, վարձակալված կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումների արտացոլում	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Դուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա»
3. Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման արտացոլում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա»

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը նախատեսված է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մասնավորապես, այս հաշվում կարող են արտացոլվել լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումների, հողի բարելավման ծախսումների և վարձակալված կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումների ամորտիզացիան:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեգրումը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրված, վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեգրված գումարների դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեգրված ամորտիզացիայի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ղուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների ղուրս գրում	154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»

Հաշիվ 156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը օգտագործվում է իրենից ձեռքբերում ներկայացնող ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արտացոլման նպատակով:

Հաշվի դեբետում արտացոլվում է ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության պարտավորությունները (իրական արժեքով), ձեռքբերումից առաջացած օգուտը («բացասական գույքիլը»), ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության դիմաց վճարվելիք գումարները, իսկ կրեդիտում՝ ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության ակտիվները (իրական արժեքով), ձեռքբերումից առաջացած գույքիլը: Այս հաշիվը փակվում է և մնացորդ չի ունենում:

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերվող ձեռնարկատիրական գործունեության պարտավորությունների արտացոլում իրական արժեքով	Թղթակցում է պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ
2. Ձեռք բերումից առաջացող օգուտի արտացոլում «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ին համապատասխան	629 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերումից օգուտ»
3. Ձեռք բերման դիմաց վճարվելիք գումարների արտացոլում	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ձեռք բերվող ձեռնարկատիրական գործունեության ակտիվների արտացոլում իրական արժեքով	Թղթակցում է ակտիվները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ
2. Ձեռք բերումից առաջացող գույքիլի արտացոլում	134 «Գույքիլ»

ՂԱՍ 2 «ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են և նախատեսված են ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 2-րդ՝ «Ընթացիկ ակտիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 21 «Պաշարներ և կենսաբանական ակտիվներ», 22 «Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքեր», 23-24 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ», 25 «Ղրամական միջոցներ և 26 «Այլ ընթացիկ ակտիվներ»:

Ակտիվների ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 21 «ՊԱՇԱՐՆԵՐ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

21 «Պաշարներ և կենսաբանական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 211 «Նյութեր», 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ», 214 «Անավարտ արտադրություն», 215 «Արտադրանք», 216 «Ապրանքներ», 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» և 218 «Պաշարների արժեքի նվազում»:

Ակտիվների պաշարներին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ում, իսկ կենսաբանական ակտիվներինը՝ «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվ 211 «Նյութեր»

211 «Նյութեր» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող նյութերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) և կազմակերպությունում արտադրված նյութերի ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ արտադրական, վարչական, իրացման և այլ նպատակներով օգտագործելու համար դուրս գրված, ինչպես նաև օտարված նյութերի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է նյութերի ինքնարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

211 «Նյութեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2111 «Հումք և նյութեր», 2112 «Գնովի կիսապատրաստույթներ, համալրող շինվածքներ և դետալներ», 2113 «Վառելիք», 2114 «Տարա և տարանյութեր», 2115 «Պահեստամասեր», 2116 «Շինանյութեր», 2117 «Գյուղատնտեսական նշանակության նյութեր», 2118 «Վերամշակման հանձնված նյութեր» և 2119 «Այլ նյութեր»:

Նյութերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղի, նյութերի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

211 «Նյութեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նյութերի մուտքագրում	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) կազմակերպությունում արտադրված	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
դ) որպես պետական շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ե) հիմնական միջոցների լուծարումից ստացված	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
զ) արտադրության թափոններ	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
է) պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների որպես նյութեր վերադասակարգում	215 «Արտադրանք»
ը) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

թ) գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
2. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված նյութերի մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հատույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
3. Նյութերի ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
4. Նախորդ ժամանակաշրջաններում նյութերի գծով կատարված սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ձշգրտում»

211 «Նյութեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտադրական, վարչական, իրացման և այլ նպատակներով օգտագործելու համար դուրս գրված նյութերի արժեքի արտացոլումը	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»

	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Վաճառված (օտարված) նյութերի արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) նյութերի արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
4. Հիմնական միջոցների օտարման ժամանակ օգտագործվող նյութերի արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
5. Անհատույց տրված նյութերի հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
6. Որպես շնորհ ստացված նյութերի հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
7. Նյութերի պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում նյութերի գծով կատարված սխալների ուղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ձշգրտում»

Հաշիվ 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող սպառվող կենսաբանական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված), գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների սկզբնական արժեքը (իրական արժեքը), ինչպես նաև դրանց վերաչափումից արժեքի աճը (պայմանավորված՝ թե ֆիզիկական, թե գնային փոփոխությամբ), իսկ կրեդիտում՝ օտարված, կենսական գործընթացները դադարեցված (մորթված, հնձված կամ այլ կերպ) կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է սպառվող կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Սպառվող կենսաբանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գտնվելու կամ խնամքի վայրի, դրանց տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	

ա) այլ անձանցից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
գ) ծնաձից կամ այլ կերպ գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
դ) որպես որոշակի պայմաններով պետական շնորհ ստացված	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ե) անհատույց (որպես ոչ պայմանական պետական շնորհ) ստացված	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
զ) Ծնաձից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատուցված կենդանիների քաշաձի մուտքագրում ինքնարժեքով	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաշափումից օգուտ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
5. Բերքատու կենսաբանական ակտիվների դասակարգումը որպես սպառվող կենսաբանական ակտիվների	116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) սպառվող կենսաբանական ակտիվների արժեքի դուրս գրում	221 «Ղեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 715 «Գյուղատնտեսական

	գործունեությունից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենդանիների մորթի (սպանդի) դեպքում արժեքի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
3. Որպես պետական շնորհի ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների հետ վերադարձ	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»

Հաշիվ 214 «Անավարտ արտադրություն»

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում այդ գումարի դուրսգրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2141 «Արտադրանքի գծով անավարտ արտադրություն», 2142 «Աշխատանքների գծով անավարտ արտադրություն», 2143 «Ծառայությունների գծով անավարտ արտադրություն», 2144 «Օժանդակ արտադրության գծով անավարտ արտադրություն»:

Անավարտ արտադրության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրությունների, աշխատանքների և ծառայությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ անավարտ արտադրության արժեքի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված անավարտ արտադրության ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ անավարտ արտադրության արժեքի տեղափոխում կառավարչական հաշվառման հաշիվներ	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված անավարտ արտադրության պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Վաճառված (օտարված) անավարտ արտադրության արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) անավարտ արտադրանքի արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»

Հաշիվ 215 «Արտադրանք»

215 «Արտադրանք» հաշիվը նախատեսված է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ վաճառված (օտարված) արտադրանքի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

215 «Արտադրանք» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2151 «Պատրաստի արտադրանք», 2152 «Սեփական արտադրության կիսապատրաստուքներ», 2153 «Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված արտադրանք», 2154 «Առաքված արտադրանք»:

Արտադրանքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղի, արտադրանքի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

215 «Արտադրանք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդիստ
1. Պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների մուտքագրումը	
ա) հիմնական արտադրությունից	811 «Հիմնական արտադրություն»
բ) օժանդակ արտադրությունից	812 «Օժանդակ արտադրություն»
գ) խոտանի շտկումից	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
դ) գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված գյուղատնտեսական արտադրանքի	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Վաճառված պատրաստի արտադրանքի հետ վերադարձ (ինքնարժեքով)	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
4. Նախորդ ժամանակաշրջաններում արտադրանքի գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

215 «Արտադրանք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների արժեքի դուրս գրում	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) արտադրանքի արժեքի դուրս գրում	731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք ընդհատված գործունեությունից»
3. Խոտանված պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների հետ վերադարձումը արտադրություն խոտանը շտկելու նպատակով	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
4. Անհատույց տրված պատրաստի արտադրանքի հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
5. Պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների վերադասակարգումը որպես նյութեր հետագայում սեփական կարիքների համար օգտագործելու նպատակով	211 «Նյութեր»

6. Գույքագրմամբ հայտնաբերված պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
7. Երաշխիքային վաճառքի դեպքում ապրանքների փոխարինում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում արտադրանքի գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 216 «Ապրանքներ»

216 «Ապրանքներ» հաշիվը նախատեսված է ապրանքների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ապրանքների սկզբնական արժեքը, մանրածախ առևտրում՝ նաև վաճառքի գնի և ձեռք բերման արժեքի տարբերությունը (նպատակահարմարության դեպքում), իսկ կրեդիտում՝ վաճառված (օտարված) ապրանքների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ապրանքների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

216 «Ապրանքներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2161 «Ապրանքներ պահեստում», 2162 «Ապրանքներ մանրածախ առևտրում», 2163 «Տարա և տարանյութեր», 2164 «Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքներ», 2165 «Առաքված ապրանքներ», 2166 «Այլ ապրանքներ»:

Ապրանքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղերի, տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

216 «Ապրանքներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ապրանքների մուտքագրում	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գումաների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) որպես պետական շնորհ ստացված	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
դ) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Վաճառված ապրանքների հետ վերադարձ (ինքնարժեքով)	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված ապրանքների մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից

	<p>հասույթ»</p> <p>614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»</p> <p>621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»</p>
<p>4. Ապրանքների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում</p>	<p>228 «Դեփտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»</p> <p>251 «Դրամարկո»</p> <p>252 «Հաշվարկային հաշիվ»</p> <p>253 «Արտարժույթային հաշիվ»</p> <p>254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»</p> <p>521 «Կրեդիտորական պարտքեր գումարների գծով»</p> <p>524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»</p> <p>525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»</p> <p>527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»</p> <p>531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»</p>
<p>5. Մանրածախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում</p>	<p>217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»</p>
<p>6. Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքների արտացոլում</p>	<p>216 «Ապրանքներ»</p>
<p>7. Ներդրումային գույքի որպես պաշար վերադասակարգում</p>	<p>122 «Ներդրումային գույք»</p>
<p>8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ապրանքների գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում</p>	<p>341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ձշգրտում»</p>

216 «Ապրանքներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
<p>1. Վաճառված (օտարված) ապրանքների արժեքի դուրս գրում</p>	<p>711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»</p>
<p>2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի օտարված ապրանքների արժեքի դուրս գրում</p>	<p>732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»</p>
<p>3. Անհատույց տրված ապրանքների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում</p>	<p>728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»</p>
<p>4. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ապրանքների պակասորդների և կորուստների արտացոլում</p>	<p>714 «Գործառնական այլ ծախսեր»</p>
<p>5. Երաշխիքային վաճառքի դեպքում ապրանքների փոխարինում</p>	<p>543 «Ընթացիկ պահուստներ»</p>
<p>6. Որպես պետական շնորհ ստացված ապրանքների հետ վերադարձ</p>	<p>541 «Եկամուտներին</p>

	վերաբերող շնորհներ»
7. Մանրածախ առևտրի օբյեկտից կազմակերպության պահեստ ապրանքների հետ վերադարձի դեպքում առևտրային հավելագնի ճշգրտում	217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ապրանքների գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը նախատեսված է մանրածախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության (առևտրական հավելագին, անուղակի հարկեր) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերությունը, ինչպես նաև իրացված ապրանքներին բաժին ընկնող տարբերության գումարը՝ ճշտանցման եղանակով, իսկ դեբետում՝ վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության ճշգրտումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է մանրածախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2171 «Առևտրական հավելագին», 2172 «Ավելացված արժեքի հարկ», 2173 «Ակցիզային հարկ»:

Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ապրանքների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մանրածախ առևտրում ստացված ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում	216 «Ապրանքներ»
2. Իրացված ապրանքներին բաժին ընկնող վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում՝ ճշտանցման եղանակով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ապրանքների պակասորդներին և կորուստներին բաժին ընկնող վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում՝ ճշտանցման եղանակով (եթե պակասորդները և կորուստները արտացոլվում են վաճառքի գներով)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Մանրածախ առևտրի օբյեկտից կազմակերպության պահեստ ապրանքների հետ վերադարձի դեպքում առևտրային հավելագնի ճշգրտում	216 «Ապրանքներ»

Հաշիվ 218 «Պաշարների արժեքի նվազում»

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը նախատեսված է պաշարների արժեքի նվազման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պաշարների արժեքի՝ մինչև իրացման գուտ արժեք նվազեցումը և դրա հետագա հակադարձումը կարգավորվում են «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ով:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պաշարների ինքնարժեքի՝ մինչև իրացման գուտ արժեք իջեցումները, իսկ դեբետում՝ այդ իջեցումների գումարների հակադարձումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա պաշարների արժեքի նվազման գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2181 «Նյութերի արժեքի նվազում», 2184 «Անավարտ արտադրանքի արժեքի նվազում», 2185 «Արտադրանքի արժեքի նվազում», 2186 «Արանքների արժեքի նվազում»:

Պաշարների արժեքի նվազման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պաշարների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Պաշարների արժեքի նվազման արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Նախկինում ձանաչված նվազումների հակադարձում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

ԽՈՒՄ 22 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԵՐ»

22 «Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով», 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով», 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ», 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ», 225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով», 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր», 227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով», 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» և 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»:

Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի կազմի, ձևավորման և դուրս գրման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի գներով (ներառյալ անուղղակի հարկերը) արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների, այլ պաշարների, ֆինանսական ներդրումների, հիմնական միջոցների և այլ ակտիվների վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի ձանաչման, ապաձանաչման և չափման հացերը կարգավորվում են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումները, դուրս գրումները (ապաձանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վաճառքների գծով ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2211 «Դեբիտորական պարտքեր արտադրանքի, ապրանքների վաճառքների գծով», 2212 «Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների, կատարած աշխատանքների գծով», 2213 «Դեբիտորական պարտքեր այլ պաշարների վաճառքների գծով», 2214 «Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական ներդրումների վաճառքների գծով», 2215 «Դեբիտորական պարտքեր հիմնական միջոցների վաճառքների գծով», 2216 «Դեբիտորական պարտքեր այլ վաճառքների գծով»:

Վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	
- բաց թողնման գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների

	իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
3. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի ակտիվների վաճառքների դիմաց պարտքերի արտացոլում	631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
5. Վաճառքների գծով դուրս գրված անհուսալի դեբիտորական պարտքերի հակադարձում (երբ անհուսալի դեբիտորական պարտքերի մեծության չափով ուղղակիորեն նվազեցվում է դեբիտորական պարտքի գումարը)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների ստացում՝ որպես պարտքերի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվների բանկերում»
2. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքների արտացոլում	
- առանց անուղղակի հարկերի	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
- անուղղակի հարկեր	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»

3. Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի մարում, հաշվանցում	
ա) մատակարարների և կապալառուների հանդեպ ունեցած կրեդիտորական պարտքերի հաշվին (փոխադարձ պահանջարկների գրանցման ճանապարհով հաշվարկների իրականացման դեպքում)	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) ստացված կանխավճարների հաշվին	523 «Ստացված կանխավճարներ»
գ) աշխատակիցների աշխատավարձից պահումների հաշվին (կազմակերպությունից ծեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց)	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
5. Վաճառքների գծով անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	
ա) հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
բ) ուղղակիորեն ժամանակաշրջանի ծախսերի հաշվին	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը նախատեսված է գործառնական վարձակալության, ստացվելիք շահաբաժինների, ստացվելիք տոկոսների, ապահովագրական հատուցումների, տույժերի, տուգանքների, նյութական վնասի փոխհատուցման և այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի ճանաչման, ապաճանաչման և չափման հարցերը կարգավորվում են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումը, դուրս գրումը (ապաճանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպության այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2221 «Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով», 2222 «Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք շահաբաժինների գծով», 2223 «Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք տոկոսների գծով», 2224 «Դեբիտորական պարտքեր ապահովագրական հատուցումների գծով», 2225 «Դեբիտորական պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով», 2226 «Դեբիտորական պարտքեր նյութական վնասի փոխհատուցման գծով», 2227 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»:

Այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դեբիտորական պարտքերի արտացոլում՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	
ա) գործառնական վարձակալության գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
բ) ստացվելիք շահաբաժինների գծով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
գ) ապահովագրական հատուցումների գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
դ) տույժերի, տուգանքների գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
ե) նյութական վնասի փոխհատուցման գծով (այդ թվում՝ կազմակերպության աշխատակիցների կողմից ընդունված կամ նրանցից դատավճռով գանձման ենթակա պակասորդները)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկերի	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի	625 «Արտարժույթի»

գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
4. Այլ եկամուտների գծով դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի հակադարձում (երբ անհուսալի դեբիտորական պարտքերի մեծության չափով ուղղակիորեն նվազեցվում է դեբիտորական պարտքի գումարը)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դեբիտորական պարտքերի մարում	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Աշխատավարձից պահումներ նյութական վնասի փոխհատուցման համար	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Այլ եկամուտների գծով անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	
ա) հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
բ) ուղղակիորեն ժամանակաշրջանի ծախսերի հաշվին	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը նախատեսված է դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի առկայության, ձևավորման և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստն իրենից ներկայացնում է դեբիտորական պարտքերի գծով առկա արժեզրկումից կորուստը, որի ճանաչումն ու չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով:

Հաշիվը պահվելիս է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են պահուստին կատարվող մասհանումները, իսկ դեբետում՝ անհուսալի ճանաչված դեբիտորական պարտքերի դուրս գրումները, հակադարձումները, ինչպես նաև մնացորդի ճշգրտումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պահուստի չօգտագործված մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների, ձևավորման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումներ	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
2. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի ճշգրտում և հակադարձում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

Հաշիվ 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ակտիվներ և ծառայություններ (աշխատանքներ) ձեռք բերելու համար մատակարարներին (կապալառուներին) տրված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրված կանխավճարների գումարները, իսկ կրեդիտում ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերումը կամ այլ մարում: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2241 «Տրված կանխավճարներ նյութեր ձեռք բերելու համար», 2242 «Տրված կանխավճարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար», 2243 «Տրված կանխավճարներ աշխատանքներ, ծառայություններ ձեռք բերելու համար», 2244 «Այլ նպատակներով տրված ընթացիկ կանխավճարներ»:

Տրված ընթացիկ կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մատակարարների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ընթացիկ ակտիվների ծառայությունների (աշխատանքների) ձեռք բերման համար մատակարարներին (կապալառուներին) տրված կանխավճարներ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանխավճարների դիմաց ստացված ընթացիկ ակտիվների և ծառայությունների արտացոլում - առանց անուղղակի հարկերի	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Գնումների գծով և այլ կրեդիտորական պարտքերի մարում (հաշվանցում) տրված կանխավճարների հաշվին	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
4. Ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների դուրս գրում (երբ կանխավճարների դիմաց ստացվելիք ակտիվների և ծառայությունների ստացումը դառնում է անհավանական)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը նախատեսված է հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով պետական կամ համայնքային բյուջեների հետ կարճաժամկետ ղեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում բյուջե կատարված կանխավճարները, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բյուջեի նկատմամբ ունեցած գերավճարը, իսկ կրեդիտում՝ բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարումը կանխավճարների, գերավճարի հաշվին, ինչպես նաև բյուջեից գերավճարի հետ ստացումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով բյուջեի հետ կարճաժամկետ ղեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2251 «Ղեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով», 2252 «Ղեբիտորական պարտքեր եկամտահարկի գծով», 2253 «Ղեբիտորական պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով», 2254 «Ղեբիտորական պարտքեր ակցիզային հարկի գծով», 2255 «Ղեբիտորական պարտքեր գույքահարկի գծով», 2256 «Ղեբիտորական պարտքեր հողի հարկի գծով», 2257 «Ղեբիտորական պարտքեր մաքսատուրքի գծով», 2258 «Ղեբիտորական պարտքեր պետական տուրքի գծով», 2259 «Ղեբիտորական պարտքեր այլ վճարների գծով»:

Հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով ղեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հարկերի և այլ պարտադիր վճարների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում բյուջե կատարված կանխավճարներ	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում բյուջեի նկատմամբ ունեցած գերավճարի արտացոլում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բյուջեի գծով ընթացիկ պարտավորությունների մարում կանխավճարների, գերավճարների հաշվին	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Բյուջեից գերավճարի հետ ստացում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»

Հաշիվ 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը նախատեսված է ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկերի գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հարկային հաշիվներում առկա և հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարները, ինչպես նաև անհուսալի ղեբիտորական պարտքերի դուրս գրումից՝ նախկինում որպես պարտավորություն հաշվեգրված ԱԱՀ-ի փոխհատուցումը, իսկ կրեդիտում՝ բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարումը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ մնացորդի (գերավճարի)՝ որպես բյուջեի գծով ղեբիտորական պարտքի արտացոլումը: Այս հաշիվը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չի ունենում:

Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, երբ ձեռք բերման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհատուցման) պահերը	
- համընկնում են	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ»

	ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Ղեկավարողական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- չեն համընկնում	261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Անհուսալի ղեկավարողական պարտքերի դուրս գրումից նախկինում որպես պարտավորություն հաշվեգրված ԱԱՀ-ի փոխհատուցում	614 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքում և գների իջեցումից առաջացած գումարներում ներառված ԱԱՀ-ի արտացոլում	221 «Ղեկավարողական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Ղրամարկղ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
4. Ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) փոխանակման դեպքում ԱԱՀ գումարների հաշվանցում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվանցման ենթակա ԱԱՀ-ի դիմաց բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա գումարի մնացորդի՝ որպես բյուջեի գծով ղեկավարողական պարտք արտացոլում	225 «Ղեկավարողական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 227 «Ղեկավարողական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

227 «Ղեկավարողական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցների պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով հաշվարկների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով գերավճարը, իսկ կրեդիտում՝ սոցիալական ապահովության մարմինների հետ հաշվարկների հաշվանցումը և սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից պարտավորությունների մարումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով կարճաժամկետ ղեկավարողական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով ղեկավարողական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

227 «Ղեկավարողական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում սոցիալական ապահովության մարմինների նկատմամբ ունեցած գերավճարի արտացոլում	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

227 «Ղեկավարողական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից պարտավորությունների մարում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»

2. Գերավճարի հաշվին սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքերի մարում	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
---	---

Հաշիվ 228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը նախատեսված է առհաշիվ տրված գումարների գծով ղեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է առհաշիվ տրված գումարների գծով ղեբիտորական պարտքերը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու անձանց կողմից ծախսված գումարները, ինչպես նաև այդ պարտքերի հետ վերադարձումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է առհաշիվ տրված գումարների գծով ղեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2281 «Առհաշիվ տրված գումարներ նյութեր ձեռք բերելու համար», 2282 «Առհաշիվ տրված գումարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար», 2283 «Առհաշիվ տրված գումարներ գործուղումների համար», 2284 «Այլ նպատակներով առհաշիվ տրված գումարներ»:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի գծով կրեդիտային մնացորդ առաջանալու դեպքում այն ձևակերպվում է որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք:

Առհաշիվ տրված գումարների գծով ղեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր աշխատողի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առհաշիվ գումարների տրամադրում	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտարժույթով արտահայտված ղեբիտորական պարտքերի գծով (վերադարձման ենթակա մասով) փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 « Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատակցի՝ առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպումը որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք	528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»

228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ծախսված (օգտագործված) առհաշիվ գումարների արտացոլում ըստ ուղղությունների՝	
ա) ակտիվների ձեռք բերում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»
բ) ակտիվների ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»
	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական

	<p>կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 « Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»</p>
գ) առհաշիվ տրված գումարների ծախսագրում	<p>712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»</p>
դ) առհաշիվ անձանց կողմից գնված ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով փոխհատուցման ենթակա անուղղակի հարկերի արտացոլում	<p>226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»</p>
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում յուրաքանչյուր աշխատակցի գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպում	528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով (վերադարձման ենթակա մասով) փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Առհաշիվ տրված գումարների հետ վերադարձում	<p>251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»</p>

Հաշիվ 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է աշխատանքի վարձատրության և աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով դեբիտորական պարտքերի, բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի գծով դեբիտորական պարտքերի, ինչպես նաև այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի ամօրացման և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումը, դուրս գրումը (ապաճանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպության այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2291 «Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով», 2292 «Դեբիտորական պարտքեր աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով», 2293 «Դեբիտորական պարտքեր բողոքարկումների գծով»:

Այլ դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր աշխատողի, դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատակիցների՝ կազմակերպությանն ունեցած դեբիտորական պարտքերի արտացոլում (այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը հատուցում է այլ առևտրային կազմակերպություններին իր աշխատակիցների ունեցած պարտքը)	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Տրամադրված բնակարանային կոմունալ ծառայությունների դիմաց անձնակազմի դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի աշխատավարձի գծով գերավճարի տեղափոխում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
4. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքի ժամկետից շուտ մարման դեպքում ստացվելիք գումարների արտացոլում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատակիցների գծով դեբիտորական պարտքերի մարում	
ա) աշխատավարձից պահումների միջոցով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
բ) աշխատակիցների մուծումների հաշվին	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի մարում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

23-24 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով», 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեքը (անհավաքագրելիություն)»:

Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների ճանաչման, չափման, ներկայացման, դասակարգման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է այն ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք վերաչափվում են իրական արժեքով, և վերաչափումից օգուտներն ու կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այդպիսի ֆինանսական ակտիվները ներառում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները, ինչպես նաև այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք սկզբնական ճանաչման ժամանակ կազմակերպության կողմից նախորոշվում են որպես «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող»: Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների ճանաչումը, ապաճանաչումը և չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2311 «Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ», 2312 «Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 2313 «Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս»:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

4. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
5. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնություններով անդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների իրագործումը՝ այլ ֆինանսական ակտիվներ ձեռք բերելու (վաճառելու) նպատակով	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական

	ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձանաչումը, ապաձանաչումը և չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով:

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2321 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 2322 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս»:

Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

	621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մասի տեղափոխում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
7. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
8. Վաճառքի համար մատչելի իրական արժեքով վերաչափվող պարտքային արժեթղթերի գծով տոկոսային եկամուտների հաշվեկշռում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
9. Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների գծով ստացվելիք շահաբաժինների արտացոլում (շահաբաժինը ստանալու իրավունքի առաջացման ժամանակ)	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
10. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
3. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
4. Վաճառքի համար մատչելի իրական արժեքով վերաչափվող պարտքային արժեթղթերի գծով հաշվեկշռված տոկոսային եկամուտների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
5. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
---	--

Հաշիվ 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	238 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ անորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումներ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Վաճառված (օտարված) մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքով	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեքկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեքկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտաքցում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը, իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների օտարում՝ հաշվեկշռային արժեքով	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված կարճաժամկետ փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների տրամադրում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կարճաժամկետ փոխառությունների պահանջի իրավունքի գիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը, իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

օգուտի արտացոլում	
-------------------	--

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի պահանջի իրավունքի գիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշիվն մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով	251 «Դրամարկղ»

ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի մարում	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ»
2. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների հետ ընդունում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի և դրանց գեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները հանվում են:

Հաշիվը պահվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամուտը, իսկ դեբետում գործարքի հետ կապված ծախսումները, ինչպես նաև չվաստակած ֆինանսական եկամտի հաշվեզրույնը եկամուտներին: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2381 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով», 2382 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի գծով», 2383 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ կարճաժամկետ փոխառությունների գծով», 2384 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով», 2385 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների, վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի վերադասակարգումը որպես կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերիտ
1. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Չվաստակած ֆինանսական եկամտի հաշվեգրում եկամուտներին	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

Հաշիվ 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, իրագործված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների

Ֆինանսական ակտիվների ստացում	իրացումից հատույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
5. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
7. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	
ա) երբ ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ձանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
8. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	
ա) իրական արժեքով չափվողների	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
բ) այլ հիմունքով չափվողների	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Հեջավորման գործիքների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ձանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման կամ հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մուտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում

Հաշիվը պահվում է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, մարված, վերադասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև նախկինում ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2412 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)», 2413 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն», 2414 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն», 2415 «Կարճաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն», 2416 «Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն», 2417 «Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն»:

Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
2. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով արժեզրկման (անհավաքագրելիության) տեղափոխում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակություն	Հաշիվների կրեդիտ
1. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրսգրում	232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
2. Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

25 «Դրամական միջոցներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 251 «Դրամարկը», 252 «Հաշվարկային հաշիվ», 253 «Արտարժույթային հաշիվ», 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում», 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին», 256 «Դրամական փաստաթղթեր»:

Այս խմբի հաշիվներում հաշվառումը վարվում է դրամաշրջանառությունը կարգավորող օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշիվ 251 «Դրամարկը»

251 «Դրամարկը» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունների դրամարկղերում ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է կազմակերպության դրամարկղ մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ դրամարկղից ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է դրամարկղում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

251 «Դրամարկը» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2511 «Ազգային արժույթի դրամարկղ», 2512 «Արտարժույթի դրամարկղ», 2513 «Սառեցված գումարներ դրամարկղում»:

Դրամարկղի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արժույթների, դրամարկղերի գտնվելու վայրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

251 «Դրամարկը» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում դրամարկղ՝	
ա) բանկային հաշիվներից	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հատույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն) առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
զ) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար»

	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
է) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ը) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
թ) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ՝ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Կաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժա) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժբ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժգ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժդ) որպես պետական շնորհի ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժե) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

ժգ) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկից	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
ժդ) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժը) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժթ) անհատույց ստացումից	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
2. Արտարժույթով դրամական միջոցների փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

251 «Դրամարկղ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը բանկային հաշիվներ	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում`	
ա) աշխատակիցներին	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
բ) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) բանկային վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 727 «Ֆինանսական ծախսեր»
դ) այլ գործառնությունների գծով	517 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ

	պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
4. Ակտիվների և ծառայությունների (աշխատանքների) ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
5. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
6. Աշխատավարձի գծով կանխավճարների, առհաշիվ գումարների, փոխառությունների տրամադրում աշխատակիցներին	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
7. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով
8. Փոխառությունների տրամադրում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
9. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների վճարում	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ անորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Կաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող

	<p>կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»</p>
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	<p>226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»</p>
10. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
11. Դրամարկղից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	<p>712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»</p>
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	<p>226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»</p>
12. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
13. Կազմակերպության հաշվարկային կամ այլ հաշիվներ մուտքագրելու համար (սակայն դեռևս չմուտքագրված) բանկերի, փոստային բաժանմունքների դրամարկղեր կամ խնայդրամարկղեր մուտքագրված դրամական միջոցներ	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»

14. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
15. Որպես պետական շնորհ ստացված դրամական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
16. Գույքագրմամբ հայտնաբերված պակասորդի արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
17. Արտարժույթով դրամական միջոցների փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
18. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսեր (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը նախատեսված է բանկում կազմակերպության հաշվարկային հաշվում ազգային արժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվարկային հաշիվ մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվարկային հաշվում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2521 «Հաշվարկային հաշիվ», 2522 «Սառեցված գումարներ հաշվարկային հաշվում»: Հաշվարկային հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Դրամական միջոցների մուտքագրում հաշվարկային հաշիվ՝	
ա) դրամարկղից և այլ հաշիվներից	251 «Դրամարկղ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն)՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) բյուջեից գերավճարի մարումից	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
զ) սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից գերավճարի մարումից	227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
է) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
ը) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
թ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ժ) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժա) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ՝ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժբ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Կաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժգ) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

	513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժդ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժե) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժզ) որպես պետական շնորհ ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժէ) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժը) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժթ) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ի) անհատույց ստացումից	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկղ և այլ հաշիվներ	251 «Դրամարկղ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բյուջեի գծով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
գ) սոցիալական ապահովության գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) բանկային վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով

	վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 727 «Ֆինանսական ծախսեր»
գ) այլ պարտավորությունների գծով	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
4. Ակտիվների ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
5. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
6. Առեւտրի տրված գումարներ	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առեւտրի տրված գումարներ»
7. Աշխատավարձ և աշխատակիցներին տրամադրված փոխառություններ	229 «Այլ ղեբիտորական պարտքեր» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
8. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
9. Բյուջե վճարված կանխավճարներ	225 «Ղեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
10. Փոխառությունների տրամադրում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
11. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում - առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական

	ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ անորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 257 «Դրամական միջոցների համարժեքներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն իրենց գծով անուղղակի հարկերի գծով»
12. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
13. Հաշվարկային հաշվից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
- առանց ԱԱՀ-ի	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»

	261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
14. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
15. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
16. Պետական շնորհների վերադարձում`	
- չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մասը	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
- չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդը գերազանցող գումարով	729 «Այլ ծախսեր»
17. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսեր (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային (միջին) փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերում կազմակերպության արտարժույթային հաշիվներում դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտարժույթով գործարքների կատարման և փոխարժեքային տարբերությունների արտացոլման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է արտարժույթային հաշիվ մուտք եղած դրամական միջոցները, փոխարժեքային օգուտները, իսկ կրեդիտում` ելք եղած դրամական միջոցները, փոխարժեքային կորուստները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է արտարժույթային հաշվում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները` 2531 «Արտարժույթային հաշիվ երկրի ներսում», 2532 «Արտարժույթային հաշիվ արտերկրում», 2533 «Սառեցված գումարներ արտարժույթային հաշվում»:

Արտարժույթային հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի, արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում արտարժույթային հաշիվ	
ա) դրամարկղից և այլ հաշիվներից	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից` առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ` ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների օտարումից և (կամ)

	վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն) առանց դեֆտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
զ) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
է) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ը) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
թ) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժա) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

ժբ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժգ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժդ) որպես պետական շնորհ ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժե) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից	
- առանց անուղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժզ) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժէ) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների իրագործումը՝ արտարժույթ ձեռք բերելու նպատակով	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկը և այլ հաշիվներ	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բանկի վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ

	<p>փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»</p> <p>515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»</p> <p>727 «Ֆինանսական ծախսեր»</p>
գ) այլ պարտավորությունների գծով	<p>517 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»</p> <p>518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»</p> <p>531 «Ելլ ընթացիկ պարտավորություններ»</p>
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
4. Ակտիվների ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	<p>152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար»</p> <p>224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»</p>
5. Առեւտրային տրված գումարներ	228 «Դեբիտորական պարտքեր առեւտրային տրված գումարների գծով»
6. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
7. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
8. Փոխառությունների տրամադրում	<p>145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p> <p>235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p>
9. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	<p>111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»</p> <p>115 «Հողամասեր»</p> <p>116 «Կենսաբանական ակտիվներ»</p> <p>118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»</p> <p>119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»</p> <p>122 «Ներդրումային գույք»</p> <p>131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»</p> <p>141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»</p> <p>142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում»</p> <p>143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք</p>

	<p>համախառն մուտքեր»</p> <p>147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»</p> <p>148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>211 «Նյութեր»</p> <p>212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»</p> <p>216 «Ապրանքներ»</p> <p>231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p> <p>414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»</p> <p>415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»</p> <p>516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»</p> <p>543 «Ընթացիկ պահուստներ»</p>
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	<p>226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»</p> <p>261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»</p>
10. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
11. Արտարժույթային հաշվից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
- առանց ԱԱՀ-ի	<p>712 «Իրացման ծախսեր»</p> <p>713 «Վարչական ծախսեր»</p> <p>714 «Գործառնական այլ ծախսեր»</p> <p>721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»</p> <p>722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»</p> <p>811 «Հիմնական արտադրություն»</p> <p>812 «Օժանդակ արտադրություն»</p> <p>813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»</p> <p>814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»</p> <p>821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»</p> <p>822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»</p> <p>823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»</p> <p>824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»</p>
	825 «Ոչ նյութական ակտիվների

	վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
12. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
13. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
14. Պետական շնորհների վերադարձում	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
15. Փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
16. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսերի արտացոլում (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային (միջին) փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերում կազմակերպության ակրեդիտիվներում, չեկային (վճարագիր) գրքույկներում և այլ հաշիվներում ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է այլ հաշիվներում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2541 «Ակրեդիտիվներ», 2542 «Չեկային գրքույկներ», 2543 «Այլ հաշիվներ բանկերում»: Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի, արժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում բանկային այլ հաշիվներ	
ա) դրամարկղից, հաշվարկային և արտարժույթային հաշիվներից (ակրեդիտիվներ, չեկային գրքույկներ, ապառիկ (կրեդիտային) և մագնիսային քարտեր և այլն)	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
գ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
դ) մասնակիցներից (բաժնետերերից) որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ե) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Եմիսիոն եկամուտ»
զ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Եմիսիոն եկամուտ»
է) որպես պետական շնորհ ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
2. Արտարժույթային միջոցների գծով փոխարժեքային	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկղ, հաշվարկային և արտարժութային հաշիվներ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բանկային վարկերի գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
3. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում՝	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ , ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
4. Որպես պետական շնորհի ստացված դրամական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
5. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
6. Արտարժույթային միջոցների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը նախատեսված է ճանապարհին գտնվող ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների, այսինքն՝ կազմակերպության հաշվարկային կամ այլ հաշիվներ մուտքագրելու համար (սակայն դեռևս չմուտքագրված) խնայողական բանկ, փոստային բաժանմունքներ մուտքագրված դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ համապատասխան հաշիվներ մուտք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արժույթի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների արտացոլում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների մուտքագրումը հաշվարկային և արտարժույթային հաշիվներին	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

Հաշիվ 256 «Դրամական փաստաթղթեր»

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության դրամարկղում գտնվող դրամական փաստաթղթերի (փոստային նամականիշեր, վճարված տրանսպորտային տոմսեր, հանգստյան տների և առողջարանների ուղեգրեր և այլն) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են մուտք եղած դրամական փաստաթղթերը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց ելքագրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է դրամական փաստաթղթերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Դրամական փաստաթղթերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փաստաթղթերի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական փաստաթղթերի ձեռք բերում	228 «Դեբիտորական պարտքեր անձնակազմի հետ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված դրամական փաստաթղթերի ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական փաստաթղթերի օգտագործում	713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված դրամական փաստաթղթերի պակասորդի արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

ԽՈՒՄԲ 26 «ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՎՏԻՎՆԵՐ»

26 «Այլ ընթացիկ ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով», 262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով», 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվները:

Հաշիվ 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»

261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը նախատեսված է հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա այն անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնց հաշվանցման (փոխհատուցման) պահը հետաձգված է:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են անուղղակի հարկերի գծով առաջացած ընթացիկ ակտիվների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը, երբ հաշվանցման իրավունքը վրա է հասնում կամ էլ վերանում է: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման, դուրս գրման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների, ծառայությունների, աշխատանքների գծով հարկային հաշիվներում առկա և հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, մասնավորապես, երբ ձեռք բերման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհատուցման) պահերը չեն համընկնում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
2. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների, ծառայությունների, աշխատանքների գծով հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ակցիզային հարկի գումարների արտացոլում, երբ ձեռք բերման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհատուցման) պահերը չեն համընկնում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվանցումն հետաձգված ԱԱՀ-ի գծով հաշվանցման իրավունքի ձեռք բերում	226 «Հաշվանցման (վոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
2. Հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների դուրս գրում հաշվանցման իրավունքը կորցնելիս	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Ակցիզային հարկի գծով ընթացիկ ակտիվների դուրս գրում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով»

262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը նախատեսված է կապալառուների մոտ, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11-ին համապատասխան, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես ակտիվ ձանաչման ենթակա «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարների» վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանագրի աշխատանքների դիմաց պատվիրատուից ստացվելիք համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, կուտակային հիմունքով, կրած (կատարված) ծախսումներ, գումարած ձանաչված շահույթներ, հանած՝ ձանաչված վնասներ և հանած՝ միջանկյալ հաշիվների գումարը, երբ գուտ հանրագումարը դրական թիվ է:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պայմանագրերի գծով ձանաչված այն հասույթի գումարը, որի գծով հաշիվ (հաշիվ ապրանքագիր) ներկայացված չէ, իսկ կրեդիտում՝ այդ գումարների դասակարգումը դեբիտորական պարտքերին (ստացված կանխավճարների մարումների) արդեն ձանաչված հասույթների գծով հաշիվ (հաշիվ ապրանքագիր) ներկայացնելիս մարումները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պայմանագրային աշխատանքների գծով պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարները (որպես ակտիվ) հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կառուցման պայմանագրերի գծով պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանագրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ձանաչված հասույթ՝ ներկայացված հաշիվների (հաշիվ ապրանքագրերի) գումարը գերազանցող չափով	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների վրա կատարված ծախսումների՝ դեռ ծախս չձանաչված մաս	811 «Հիմնական արտադրություն»

262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կառուցման պայմանագրերի գծով հաշվի (հաշվ ապրանքագրի) ներկայացում արդեն որպես հասույթ ձանաչված գումարների գծով	221 «Ղեկավարողական պարտքեր վաճառքների գծով»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների վրա նախկինում կատարված ծախսումների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում ծախս ձանաչումը	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

Հաշիվ 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվները և օտարման խմբերը որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու չափանիշները և դրանց չափման մոտեցումները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվների գումարները, ինչպես նաև այդ ոչ ընթացիկ ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի աճը (արժեզրկման հակադարձումը), իսկ կրեդիտում՝ «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով

վերաչափումից արժեքի նվազումը (արժեզրկումը) օտարումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2631 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցներ», 2632 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվներ», 2633 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ», 2634 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառված ընթացիկ ակտիվներ»:

Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների (ներառյալ օտարման խմբերի ակտիվների) արտացոլում՝ որպես այդպիսին դասակարգմանը անմիջապես նախորդող հաշվեկշռային արժեքով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» և որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ընթացիկ և ոչ ընթացիկ այլ ակտիվներ հաշվառող հաշիվներ
2. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի աճը (արժեզրկման հակադարձումը)	
- երբ այդ ակտիվները չեն կազմում ընդհատված գործունեություն կամ դրա մաս	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
- երբ այդ ակտիվները ընդհատված գործունեության մաս են	632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի նվազումը (արժեզրկումը) և այդ ակտիվների օտարումը	
- երբ այդ ակտիվները չեն կազմում ընդհատված գործունեություն կամ դրա մաս	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
- երբ այդ ակտիվները ընդհատված գործունեության մաս են	732 «Ընդհատված

	գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
--	---

ՂԱՍ 3 «ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են սեփական կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 3 «Սեփական կապիտալ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 31 «Կանոնադրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ», 32 «Վերագնահատումից և վերաչափումից տարբերություններ», 33 «Ֆինանսական արդյունք», 34 «Չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» և 35 «Սեփական կապիտալի այլ հոդվածներ»:

ԽՈՒՄԲ 31 «ԿԱՆՈՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ԷՄԻՍԻՈՆ ԵԿԱՄՈՒՏ»

31 «Կանոնադրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 311 «Կանոնադրական կապիտալ», 312 «Չվճարված կապիտալ», 313 «Հետ գնված կապիտալ» և 314 «Էմիսիոն եկամուտ»:

Հաշիվ 311 «Կանոնադրական կապիտալ»

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կանոնադրական կապիտալի ձևավորման կարգը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և կազմակերպության հիմնադիր փաստաթղթերով:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալը և դրա հետագա ավելացումները, իսկ դեբետում՝ նվազեցումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի մեծությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3111 «Հասարակ բաժնետոմսեր», 3112 «Արտոնյալ բաժնետոմսեր», 3113 «Բաժնեմասեր», 3114 «Փայեր»:

Կանոնադրական կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի ձևավորում	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) այլ ակտիվներով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ»

	<p>231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p>
2. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում	
ա) երբ ավելացման (տեղաբաշխման) և ներդրման (վճարման) պահերը չեն համընկնում	312 «Չվճարված կապիտալ»
բ) երբ ավելացման (տեղաբաշխման) և ներդրման (վճարման) պահերը համընկնում են՝	
- դրամական միջոցներով	<p>251 «Դրամարկդ»</p> <p>252 «Հաշվարկային հաշիվ»</p> <p>253 «Արտարժութային հաշիվ»</p> <p>254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»</p>
- այլ ակտիվներով կամ պարտավորությունների մարմանը	<p>111 «Սաշվող հիմնական միջոցներ»</p> <p>115 «Հողամասեր»</p> <p>116 «Կենսաբանական ակտիվներ»</p> <p>118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»</p> <p>122 «Ներդրումային գույք»</p> <p>131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»</p> <p>141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»</p> <p>142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում»</p> <p>143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p> <p>211 «Նյութեր»</p> <p>212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»</p> <p>216 «Ապրանքներ»</p> <p>231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p> <p>233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»</p> <p>411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»</p> <p>412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»</p> <p>511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»</p> <p>512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»</p> <p>513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»</p> <p>514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»</p> <p>521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»</p> <p>529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»</p>

3. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում փոխարկելի պարտավորությունների (պարտատոմսեր, արտոնյալ բաժնետոմսեր և այլն) փոխարկմամբ	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
4. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում սեփական կապիտալի այլ տարրերի հաշվին	314 «Էմիսիոն եկամուտ» 342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»
5. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների իրագործում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերիտ
Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում	
ա) հետ գնված և շրջանառությունից հանված (մարված) բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին	
- հետգնման գնով, երբ հետգնման գինը փոքր է անվանական արժեքից	313 «Հետ գնված կապիտալ»
- հետգնման գնի և անվանական արժեքի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
բ) թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի հաշվին	312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) նախորդ տարիների վնասի ծածկման նպատակով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 312 «Չվճարված կապիտալ»

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության չվճարված կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքը կազմակերպության կապիտալում ներդրումների գծով, ինչպես նաև բաժնետիրական ընկերությունների թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, իսկ կրեդիտում այդ պարտքի մարումը, չմարված պարտքերի կամ թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի հաշվին կապիտալի նվազեցումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքը կազմակերպության կապիտալում ներդրումների գծով և տեղաբաշխված, բայց չվճարված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3121 «Թողարկված և չտեղաբաշխված կապիտալ», 3122 «Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ» մինչև անվանական արժեքի չափով», 3123 «Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ» անվանական արժեքը գերազանցող չափով»:

Չվճարված կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդերիտ
1. Բաժնետիրական ընկերությունների կողմից թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի, ինչպես նաև տեղաբաշխված (բայց ամբողջովին կամ մասամբ չվճարված) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և դրանց դիմաց վճարված գումարի տարբերության արտացոլում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
2. Հետ գնված (ծեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
3. Տեղաբաշխված, բայց չվճարված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
4. Հետ գնված (ծեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կապիտալում ներդրումների գծով	

մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքերի մարում	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Ռիամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) այլ ակտիվներով կամ պարտավորությունների մարմանը	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Կաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
2. Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում թողարկված, բայց չտեղաբաշխված կամ չվճարված բաժնետոմսերի հաշվին	311 «Կանոնադրական կապիտալ

Հաշիվ 313 «Հետ գնված կապիտալ»

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է մասնակիցներից (բաժնետերերից) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մասնակիցներից (բաժնետերերից) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը և վերավաճառքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3131 «Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով», 3132 «Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի

տարբերության չափով», 3133 «Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով», 3134 «Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով», 3135 «Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքով», 3136 «Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով», 3137 «Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքով», 3138 «Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով»:

Հետ գնված կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արտացոլում գնման գնով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շրջանառությունից հանված և մարված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արտացոլում	
- մինչև անվանական արժեքը	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
- անվանական արժեքը գերազանցող մասը	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
2. Հետ գնված բաժնետոմսերի վաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը համընկնում են	
ա) երբ վաճառքի գինը բարձր է հետգնման գնից՝ հետգնման գնով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ վաճառքի գինը ցածր է հետգնման գնից՝	
- վաճառքի գնով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- վաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
3. Հետ գնված բաժնետոմսերի վաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում	
ա) երբ վաճառքի գինը բարձր է հետգնման գնից՝ հետգնման գնով	312 «Զվճարված կապիտալ»
բ) երբ վաճառքի գինը ցածր է հետգնման գնից՝	
- վաճառքի գնով	312 «Զվճարված կապիտալ»
- վաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

Հաշիվ 314 «Էմիսիոն եկամուտ»

314 «Էմիսիոն եկամուտ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության էմիսիոն եկամտի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունը, իսկ դեբետում՝ բացասական տարբերությունը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Էմիսիոն եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

314 «Էմիսիոն եկամուտ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում	
ա) երբ տեղաբաշխման և վճարման պահերը համընկնում են	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ տեղաբաշխման և վճարման պահերը չեն համընկնում	312 «Չվճարված կապիտալ»
2. Հետգնված (ծեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի դրական տարբերության արտացոլում	
ա) երբ վերավաճառքի և վճարման պահերը համընկնում են	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ վերավաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում	312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) շրջանառությունից հանմամբ (մարմամբ) կանոնադրական կապիտալի նվազեցում անվանական արժեքի և հետգնման գնի դրական տարբերության չափով	311 «Կանոնադրական կապիտալ»

314 «Էմիսիոն եկամուտ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության արտացոլում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
2. Հետ գնված և շրջանառությունից հանված ու մարված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) անվանական արժեքը գերազանցող մասով էմիսիոն եկամտի նվազեցում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
3. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում էմիսիոն եկամտի հաշվին	311 «Կանոնադրական կապիտալ»

ԽՈՒՄ 32 «ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻՑ ԵՎ ՎԵՐԱՉԱՓՈՒՄԻՑ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

32 «Վերագնահատումից և վերաչափումից տարբերություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ», 322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» և 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ», 324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ», 325 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներին վերաբերող չիրացված օգուտներ կամ կորուստներ»:

Հաշիվ 321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որը կիրառվում է, երբ կազմակերպությունն ընտրել է հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները վերագնահատված արժեքով հաշվառելու քաղաքականություն: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի հաշվապահական հաշվարձման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կամ արժեզրկման հակադարձումից զուտ օգուտի տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից, իսկ դեբետում՝ վերագնահատումից կամ արժեզրկումից զուտ կորստի տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից, ինչպես նաև զուտ օգուտի վերագրումը չբաշխված շահույթին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3211 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ», 3212 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
---	-----------------

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված գույտ օգուտի (հարկային հետևանքներն հաշվի առած) տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
---	---

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազանհատումից արժեքի աճ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Հիմնական միջոցներին և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված գույտ կորստի (հարկային հետևանքներն հաշվի առած) տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությանը (ամորտիզացիային) գույզնթաց, ինչպես նաև օտարվող ակտիվներին վերաբերող՝ վերազանհատումից արժեքի աճի վերագրումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների (բացի հեջի հաշվառմանն ապատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի օգուտի կամ կորստի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՍՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, չիրացված կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում, իսկ դեբետում՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3221 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ», 3222 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում որպես վերադասակարգման ճշգրտում	742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում	642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»

Հաշիվ 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ձանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում, ներառումը հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ձանաչված ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական արժեքում, ինչպես նաև վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված գուտ (հաշվի առած հարկայի հետևանքները) օգուտները, չիրացված գուտ կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում և դրանց ներառումը ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական արժեքում, եթե հեջավորված կանխատեսված գործարքը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ձանաչմանը, իսկ դեբետում՝ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերագրումը ֆինանսական արդյունքներին և դրանց ներառումը ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական արժեքում, եթե հեջավորված կանխատեսված գործարքը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ձանաչմանը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդը իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3231 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ», 3232 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների ձանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»
3. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների ներառումը ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական արժեքում (երբ կանխատեսված գործարքի հեջը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ձանաչման և երբ կազմակերպությունն ընտրում օգուտներն ու կորուստները ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում ներառելու քաղաքականությունը համաձայն ՀՀՄՍ 39.98(բ)-ի)	Թղթակցում է ոչ ֆինանսական ակտիվները և ոչ ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների ձանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ»

3. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների ներառումը ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական արժեքում (երբ կանխատեսված գործարքի հեջը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ձանաչման և երբ կազմակերպությունն ընտրում օգուտներն ու կորուստները ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում ներառելու քաղաքականությունը համաձայն ՀՀՄՍ 39.98(բ)-ի)	Թղթակցում է ոչ ֆինանսական ակտիվները և ոչ ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ
---	---

Հաշիվ 324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները (փոխարժեքային օգուտները և կորուստները) ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերությունները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաձյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ փոխարժեքային տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ձանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտները, չիրացված կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում, իսկ դեբետում՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3241 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից», 3242 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածների գծով», 3243 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով»:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտների արտացոլում	674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների ձանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում (արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ)	744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված կորուստների արտացոլում	774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների ձանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում (արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ)	644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»

ԽՈՒՄ 33 «ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ»

33 «Ֆինանսական արդյունք» խումբն իր մեջ ներառում է 331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը:

Հաշիվ 331 «Շահույթ կամ վնաս»

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության հաշվետու տարվա գործունեության շահույթի կամ վնասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահույթ կամ վնասը ներառում է տվյալ ժամանակաշրջանում ձևաչված բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը (ներառյալ՝ օգուտներն ու կորուստները), բացառությամբ, երբ դրանք ՖՀՄ-ներին և կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխան ձևաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Հաշվի կրեդիտում արտացոլվում են կազմակերպության գործունեության եկամուտները, ինչպես նաև գուտ վնասի դուրս գրումը, իսկ դեբետում՝ ծախսերը և գուտ շահույթի դուրս գրումը: Այս հաշիվը տարբերջի մնացորդ չի ունենում: Հաշվետու տարվա գուտ արդյունքը տեղափոխվում է 343 «Հաշվետու տարվա գուտ շահույթ (վնաս)» հաշվին:

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3311 «Շարունակվող գործունեությունից շահույթ կամ վնաս», 3312 «Ընդհատված գործունեությունից շահույթ կամ վնաս»:

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված եկամուտների արտացոլում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» 629 «Այլ եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վերադասակարգման ճշգրտումներից օգուտների արտացոլում	642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»
3. Շահութահարկի գծով եկամտի արտացոլում (երբ հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվող կամ ընդհատված գործունեության արդյունքներով առաջացել է հարկի գծով	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»

Եկամուտ)	
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ վնասի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ կուտակված ծախսերի հավաքագրում ըստ կազմակերպության գործունեության տեսակների	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» 727 «Ֆինանսական ծախսեր» 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» 729 «Այլ ծախսեր» 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վերադասակարգման ճշգրտումներից կորուստների արտացոլում	742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

ԽՈՒՄԱ 34 «ԶՐԱՇԵՍՎԱԾ ԵՆՃՈՒԹՅՈՒՆ (ԶԾԱԾԿՎԱԾ ՎՆԱՍ)»

34 «Չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում», 342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)», 343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» և 344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»:

Հաշիվ 341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը նախատեսված է նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների ուղղումների (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Նախորդ տարիների սխալների ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացող ճշգրտումների հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ՀՀՍՍ 8-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց ուղղումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման գումարը, որը պետք է ավելացվի չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդին, իսկ դեբետում՝ նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման

արդյունքում առաջացած ճշգրտման գումարը, որը պետք է նվազեցվի չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդից: Այս հաշվի դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների տարբերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում դուրս է գրվում՝ ճշտելով չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը:

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3411 «Նախորդ տարիների սխալների ուղղման արդյունքում առաջացած ճշգրտում», 3412 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում»:

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման արտացոլում, որոնք պետք է ավելացվեն չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդին	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» և ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառող այլ համապատասխան հաշիվներ
2. Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտման հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների և հետաձգված հարկային պարտավորությունների փոփոխության արտացոլում, երբ այդ հետևանքը ճշգրտում է չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների դրական տարբերության դուրս գրում (չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի նվազեցում)	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման արտացոլում, որոնք պետք է նվազեցվեն չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդից	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» և ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառող այլ համապատասխան հաշիվներ
2. Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտման հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների և հետաձգված հարկային պարտավորությունների փոփոխության արտացոլում, երբ այդ հետևանքը ճշգրտում է չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների բացասական տարբերության դուրս գրում (չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ավելացում)	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» հաշիվը նախատեսված է նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի (չծածկված վնասի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է նախորդ տարվա չբաշխված շահույթը, ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի չբաշխված շահույթին վերագրումը, նախորդ տարիների վնասների ծածկումը պահուստային կապիտալի հաշվին, իսկ դեբետում՝ չբաշխված շահույթի օգտագործումը, նախորդ տարվա չծածկված վնասը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նախորդ տարիների չբաշխված շահույթը,

իսկ դեբետային մնացորդը՝ չծածկված վնասը: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Նախորդող տարվա զուտ շահույթի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի՝ չբաշխված շահույթին վերագրումը	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»
3. Նախորդ տարիների վնասների ծածկումը պահուստային կապիտալի հաշվին	351 «Պահուստային կապիտալ»
4. Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում նախորդ տարիների վնասների ծածկման նպատակով	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
5. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ավելացում (սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նախորդող տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»
2. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի հաշվին ա) պահուստային կապիտալին հատկացումներ	351 «Պահուստային կապիտալ»
բ) շահաբաժինների հայտարարում	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
գ) կանոնադրական կապիտալի ավելացում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
3. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի նվազեցում (սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու տարվա զուտ շահույթի (վնասի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հաշվետու տարվա զուտ շահույթը, ինչպես նաև զուտ վնասի տեղափոխումը, իսկ դեբետում՝ հաշվետու տարվա զուտ վնասը, ինչպես նաև զուտ շահույթի տեղափոխումը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու տարվա զուտ շահույթը, իսկ դեբետային մնացորդը՝ զուտ վնասը: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու տարվա զուտ շահույթի արտացոլում	331 «Շահույթ կամ վնաս»
2. Նախորդող տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	331 «Շահույթ կամ վնաս»
2. Նախորդ տարվա զուտ շահույթի տեղափոխում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»

344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու տարվա ընթացքում հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու տարվա արդյունքներով հայտարարված շահաբաժինների մարումը միջանկյալ շահաբաժինների հաշվին: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ	
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Միջանկյալ շահաբաժինների հայտարարում	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ	
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու տարվա արդյունքներով շահաբաժինների հայտարարումից հետո հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների դուրս գրում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

ԽՈՒՄՐ 35 «ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԱՅԼ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ»

35 «Սեփական կապիտալի այլ հոդվածներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 351 «Պահուստային կապիտալ» և 352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»:

Հաշիվ 351 «Պահուստային կապիտալ»

351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է օրենսդրությամբ սահմանված պահուստային կապիտալի ձևավորման և օգտագործման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պահուստային կապիտալին հատկացումները, իսկ դեբետում՝ օգտագործումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պահուստային կապիտալի չօգտագործված մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Պահուստային կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ	
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Պահուստային կապիտալին կատարվող հատկացումներ	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»
351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ	
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Պահուստային կապիտալի օգտագործում	
- վնասների ծածկման նպատակով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»
- շահաբաժինների վճարման նպատակով	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
- կանոնադրական կապիտալի ավելացման նպատակով	311 «Կանոնադրական կապիտալ»

Հաշիվ 352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը նախատեսված է որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների (րայթեր, բաժնետոմսերի օպցիոններ և վարանտներ, բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ բաժնետոմսերի փոխարկման իրավունքներ և այլն) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է տեղաբաշխված որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արժեքը, իսկ դեբետում՝ իրագործումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ածանցյալ գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում սեփական կապիտալի բաղադրիչը պարտավորության բաղադրիչից առանձին ձանաչելու արդյունքում առաջացող հետաձգված հարկային պարտավորության արտացոլում	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների իրագործում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
3. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված իրագործման ժամկետը լրացած և չիրագործված ածանցյալ գործիքներից գոյացած կապիտալի հաշվին կանոնադրական կապիտալի ավելացում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»

ՊԱՆ 4 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են ոչ ընթացիկ պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 4-րդ՝ «Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 41 «Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ» և 42 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Պարտավորությունների՝ ոչ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄՔ 41 «ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

41 «Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» և 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Հաշիվ 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերից կամ վարկային կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց ավել մարման ժամկետ ունեցող) վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չգեղջկած) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ձանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ կարճաժամկետ մասի տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վարկերի ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Վարկերի ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը կամ դեբիտորական պարտքերի առաջացմանը	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Երկարաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Երկարաժամկետ վարկերի մարում՝ ժամկետից շուտ	
- փաստացի վճարված գումար՝ հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց ավել մարման ժամկետ ունեցող) փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ձանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում: Ֆինանսական գործիքներ թողարկողի տեսանկյունից դրանց դասակարգումը ֆինանսական պարտավորության և (կամ) սեփական կապիտալի նկարագրված է «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը» ՀՀՄՍ 32-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ կարճաժամկետ մասի տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 4121 «Երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4122 «Երկարաժամկետ չփոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4123 «Երկարաժամկետ փոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4124 «Մարելի արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4125 «Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, մարման ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Փոխառությունների ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում պարտավորությունների մարմանը կամ փոխարկելի պարտքային գործիքների փոխարկմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Փոխառությունների մարում (պարտատոմսերի հետ գնում) ժամկետից շուտ կամ վճարի դիմաց դրանց փոխանցում երրորդ անձի	
- փաստացի վճարված գումար հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»

Հաշիվ 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարների ձանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արտացոլում (իրական արժեքով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի ցածր է)	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (վճարվելիք համախառն գումարների և պարտավորության սկզբնապես ձանաչված գումարի միջև տարբերության) արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
--	--

413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

4. Վարձակալած հիմնական միջոցների վերադարձում վարձատուին	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	515 «Ֆինանսական վարձակալության վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի մարում՝ ժամկետից շուտ	
- փաստացի վճարված (վճարվելիք) գումար՝ հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

Հաշիվ 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների և դրանց գեղջված արժեքի կամ սկզբնապես ձանաչված հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորության գծով գործարքի հետ կապված ծախսումների) գումարվում են: Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերը, ներառյալ՝ գործարքի հետ կապված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրումը ծախսերին: Հաշիվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 4141 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի գծով», 4142 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների գծով», 4143 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, փոխատուների, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական

	վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով սկզբնավորման ծախսերի)	228 «Ղեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
4. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝	
ա) դասակարգված որպես պետական շնորհ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
բ) դասակարգված որպես պետական շնորհ	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրում ծախսերին	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
2. Չկրած տոկոսային ծախսերի կապիտալացում	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»
3. Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսեր	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Մարված ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ

տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվելիս է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված և ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորության վերածված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում՝ մարված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային

գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	տարբերություններից օգուտներ»
--	------------------------------

ԽՈՒՄ 42 «ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

42 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ», 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ», 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ», 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը», 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)», 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» և 429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Հաշիվ 421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը նախատեսված է ակտիվներին վերաբերող շնորհների (որպես շնորհ ստացված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև դրանց գնման, կառուցման կամ այլ կերպ ձեռք բերման նպատակով ստացված ակտիվների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվներին վերաբերող շնորհների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ակտիվներին վերաբերող շնորհների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ակտիվներին վերաբերող շնորհների եկամուտ չձանաչված մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես պետական շնորհ ակտիվների ստացում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝ դասակարգված որպես պետական շնորհ	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չձանաչված) մնացորդի հաշվին	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Հետաձգված եկամուտների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

Հաշիվ 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների որոշման, ձանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվը պատկերված է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է շահութահարկի գծով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ուղղությունների, մարման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների առաջացում կամ ավելացում`	
ա) շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ձանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների` իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ձգձգում»
ե) թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում սեփական կապիտալի բաղադրիչը պարտավորության բաղադրիչից առանձին ձանաչելու արդյունքում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների մարում (նվազում)	
ա) շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ձանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ	671 «Հիմնական միջոցների և

Ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հոդվածների գծով	<p>ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»</p> <p>672 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»</p> <p>673 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»</p> <p>674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ»</p> <p>771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»</p> <p>772 «Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»</p> <p>773 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»</p> <p>774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»</p>
զ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»
2. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների հաշվանցում հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվին	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»

Հաշիվ 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը նախատեսված է որպես պարտավորություն ճանաչվող ոչ ընթացիկ պահուստների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ պահուստների ճանաչման, չափման և օգտագործման մոտեցումները նկարագրված են «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՍՍ 37-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստների գումարը, զեղչման ազդեցության ճշգրտումը (զեղչի հետպտույտը), իսկ դեբետում՝ դրանց տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ոչ ընթացիկ պահուստների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ոչ ընթացիկ պահուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պահուստների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երաշխիքային վաճառքի գծով սպասարկման և վերանորոգման ծախսերի համար ստեղծված ոչ ընթացիկ պահուստի ճանաչում (ներկա (զեղչված) արժեքով)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ գնահատված այլ ծախսումների համար ստեղծված ոչ ընթացիկ պահուստի ճանաչում (ներկա (զեղչված) արժեքով)	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման»

	ծախսումներ»
3. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ձանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ձանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	
ա) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է ինքնարժեքի մոդելով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
բ) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է վերագնահատման մոդելով	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
4. Ոչ ընթացիկ պահուստների գեղջման ազդեցության ճշգրտման (գեղջի հետպտույտի) հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր	727 «Ֆինանսական ծախսեր»

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ձանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ձանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	
ա) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է ինքնարժեքի մոդելով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
բ) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է վերագնահատման մոդելով	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
2. ձանաչված պահուստների նվազում տնտեսական օգուտների արտահոսքի գնահատականի կամ գեղջման դրույքի փոփոխության արդյունքում (բացի հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում ձանաչվող նվազումից)	629 «Այլ եկամուտներ»
3. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի տեղափոխում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»

Հաշիվ 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»

426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության (ներկա (գեղջված) արժեքով) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվը պահվելիս է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ծառայության արժեքը (ընթացիկ ժամանակաշրջանում աշխատակիցների կողմից ծառայություններ մատուցելու հետևանքով պարտականության ներկա արժեքի աճը), տոկոսների արժեքը (հատուցումների վճարման ժամկետը մոտենալու հետևանքով պարտականության ներկա արժեքի աճը), անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը՝ երաշխավորված և չերաշխավորված հատուցումների գծով, պարտականության գծով ակտուարային վնասների գումարը, իսկ դեբետում՝ սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումների գումարը, անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը՝ երաշխավորված և չերաշխավորված հատուցումների գծով, պարտականության գծով ակտուարային օգուտների գումարը:

Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընթացիկ ծառայության արժեքի, տոկոսների արժեքի, անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի (երաշխավորված հատուցումների գծով) արտացոլում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Պարտականության գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 775 «Ակտուարային վնասներ»

426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
2. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի արտացոլում (երաշխավորված հատուցումների գծով)	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
3. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
4. Պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 675 «Ակտուարային օգուտներ»

Հաշիվ 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)»

427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների, ինչպես նաև պլանների ակտիվների գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների, ինչպես նաև պլանների ակտիվների գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների որոշման և դրանց ձանաչման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների գումարը և պլանների ակտիվների գծով դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների գումարը, ձանաչված ակտուարային վնասների գումարը, իսկ դեբետում դեռևս չձանաչված ակտուարային վնասների գումարը, ձանաչված ակտուարային օգուտների գումարը:

Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
3. Դեռևս չձանաչված ակտուարային վնասների ձանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

428 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
3. Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտների ձանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

Հաշիվ 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»

428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը նախատեսված է չերաշխավորված հատուցումների գծով դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Անցյալ ծառայության արժեքի աճի որոշման և ձանաչման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը, չձանաչված դրական աճի ձանաչումը, իսկ դեբետում՝ դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը, չձանաչված բացասական աճի ձանաչումը:

Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստպլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի ձանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի ձանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

Հաշիվ 429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հետաձգված եկամուտ հանդիսացող ոչ ընթացիկ պարտավորությունների, մասնավորապես, գործառնական վարձակալության գծով վարձատուի կողմից հետագա տարիների համար ստացված կանխավճարի, հաճախորդների հավատարմության ծրագրերի ներքո մեկ տարուց ավելի ժամկետով հետաձգված եկամուտների և այլ ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը, չճանաչված դրական աճի ճանաչումը, իսկ դեբետում` դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը, չճանաչված բացասական աճի ճանաչումը:

Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պարտավորությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գործառնական վարձակալության գծով վարձատրուի կողմից հետագա տարիների համար կանխավճարի կամ հաճախորդների հավատարմության ծրագրերի ներքո մեկ տարուց ավելի ժամկետով հետաձգված եկամուտների ստացումը դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Գործառնական վարձակալության գծով և այլ պարտավորությունների հաշվեգրում, որոնց վճարման ժամկետը վրա է հասնելու ավելի քան մեկ տարի հետո	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հետաձգված եկամուտների` որպես եկամուտ ճանաչում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Գործառնական վարձակալության գծով և այլ պարտավորությունների հաշվեգրած ոչ ընթացիկ պարտավորությունների փոխանցումը ընթացիկ պարտավորություններին	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

ՊԱՆ 5 «ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են ընթացիկ պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 5-րդ` «Ընթացիկ պարտավորություններ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը` 51 «Ստացված կարճաժամկետ փոխառություններ և վարկեր, հեջավորման գործիքներ», 52-53 «Գործառնական և այլ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր» և 54 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Պարտավորությունների` ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄՐ 51 «ՍՏԱԾՎԱԾ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՎԱՐԿԵՐ ՀԵՋԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ»

51 «Ստացված կարճաժամկետ փոխառություններ և վարկեր, հեջավորման գործիքներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները` 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով», 517 «Իրական արժեքով` շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» և 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Հաշիվ 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերից կամ վարկային կազմակերպություններից ստացված կարճաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս մարման ժամկետ ունեցող) վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների

(տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վարկերի ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Վարկերի ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը կամ դեբիտորական պարտքերի առաջացմանը	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Կարճաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ վարկերի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի (երկարաժամկետ վարկերի այն մասը, որի մարման ժամկետը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս է) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Երկարաժամկետ վարկերի ժամկետից շուտ մարման արտացոլում (կարճաժամկետ մասի գծով)	
- փաստացի վճարված գումարի չափով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է կարճաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս մարման ժամկետ ունեցող) փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ստացված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, մարման ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թրթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Փոխառությունների ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թրթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում պարտավորությունների մարմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի (երկարաժամկետ փոխառությունների այն մասը, որի մարման ժամկետը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս է) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պահվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5141 «Տրված երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 5142 «Տեղաբաշխված երկարաժամկետ պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 5143 «Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, փոխառությունների ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Երկարաժամկետ փոխառությունների ժամկետից շուտ մարման արտացոլում (կարճաժամկետ մասի ծով)	
- փաստացի վճարված գումարի չափով	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում՝ պարտավորությունների մարմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների ձանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պահվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի մարում՝ ժամկետից շուտ (կարճաժամկետ մասի գծով) - փաստացի վճարված (վճարվելիք) գումարի չափով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Վարձակալված հիմնական միջոցների վերադարձում վարձատուին	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների և դրանց զեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, ընդ որում չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորության գծով գործարքի հետ կապված ծախսումների) գումարվում են: Եթե կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների զեղչման ազդեցությունը էական չէ կամ դրանց ստացումը և մարումը կատարվելու են միևնույն հաշվետու ժամանակաշրջանում, ապա կազմակերպությունները, տոկոսային ծախսը հաշվեգրելիս, կարող են զեղչման ազդեցությունը հաշվի չառնել: Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերը, իսկ կրեդիտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրումը ծախսերին: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5161 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ վարկերի գծով», 5162 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով», 5163 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ փոխառությունների գծով», 5164 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով», 5165 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, փոխատուների, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Ղեկավարական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Ղրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
4. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝ դասակարգված որպես պետական շնորհ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսեր	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրում ծախսերին	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
2. Չկրած տոկոսային ծախսերի կապիտալացում	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
3. Ժամկետից շուտ մարված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

Հաշիվ 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների՝ որպես առևտրական նպատակներով պահվող դասակարգման, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվալային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորության վերածված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, «կարճ վաճառք» իրականացման դեպքում վաճառված արժեթղթերը առաքելու պարտավորությունը, դրանց՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում՝ մարված առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, դրանց՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. «Կարճ վաճառք» արտացոլում (երբ կազմակերպությունը վաճառում է դեռևս իր տնօրինության տակ չգտնվող արժեթղթեր)	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
4. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվալային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված և ընթացիկ ֆինանսական պարտավորության վերածված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում՝ մարված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

ԽՈՒՄՐ 52-53 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ»

52-53 «Գործառնական և այլ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով», 523 «Ստացված կանխավճարներ», 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով», 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով», 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով», 528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով», 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» և 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Հաշիվ 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը նախատեսված է հումքի, նյութերի, ապրանքների, ծառայությունների, աշխատանքների, ֆինանսական ակտիվների, հիմնական միջոցների և այլ ակտիվների գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումները, դուրս գրումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5211 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հումքի, նյութերի գծով», 5212 «Կրեդիտորական պարտքեր ապրանքների գնումների գծով», 5213 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների, ընդունված աշխատանքների գծով», 5214 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ֆինանսական ակտիվների գծով», 5215 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հիմնական միջոցների գծով», 5216 «Կրեդիտորական պարտքեր այլ գնումների գծով»:

Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ընդունված աշխատանքների գծով պարտքերի արտացոլում՝	
- առանց անուղակի հարկերի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Կաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված

	<p>ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»</p>
անուղղակի հարկեր	<p>226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»</p>
2. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
3. Տրամադրված բնակարանային կոմունալ ծառայությունների դիմաց անձնակազմի դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
4. Արտարժույթով արտահայտված կրեդիտորական պարտքերի փոխարժեքային տարբերությունից՝ կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում՝ ա) դրամական միջոցներով	<p>251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»</p>
բ) վարկերով և փոխառություններով	<p>411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ</p>

	փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
գ) փոխադարձ պարտավորությունների հաշվանցմամբ	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 221 «Ղեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
2. Գումաների գծով կրեդիտորական պարտքերի զիջում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում պարտավորությունների մարմանը	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
5. Բողոքարկումների գծով ղեբիտորական պարտքի մարում	229 «Այլ ղեբիտորական պարտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից՝ օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 523 «Ստացված կանխավճարներ»

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը նախատեսված է գնորդներից և պատվիրատուներից արտադրանքի, ապրանքների, այլ ակտիվների մատակարարման, ինչպես նաև աշխատանքների, ծառայությունների մատուցման և գործառնական վարձակալության համար ստացված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վերը նշված գործառնությունների համար ստացված կանխավճարների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ստացված կանխավճարների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5231 «Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների գծով», 5232 «Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով», 5233 «Ստացված կանխավճարներ գործառնական վարձակալության գծով», 5234 «Այլ նպատակներով ստացված կանխավճարներ»:

Ստացված ընթացիկ կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ստացված կանխավճարների արտացոլում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ստացված կանխավճարների մարում վաճառված ակտիվներով (ոչ իրական արժեքով չափվող), մատուցված ծառայություններով - առանց անուղղակի հարկերի	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից

	հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Ստացված կանխավճարների մարում իրական արժեքով չափվող ակտիվների տրամադրմամբ (օտարմամբ)	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
3. Ստացված կանխավճարների հաշվին ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի հաշվանցում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
4. Ստացված ընթացիկ կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

Հաշիվ 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը նախատեսված է հարկերի, տուրքերի, բյուջե վճարվող այլ պարտադիր վճարների, ինչպես նաև դրանց գծով տույժերի, տուգանքների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պատկերված է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է բյուջեի նկատմամբ առաջացած կարճաժամկետ պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտավորությունների մարումը, ինչպես նաև անուղղակի հարկերի գծով հաշվանցվող գումարները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է բյուջեին ունեցած կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես բյուջեի գծով դեբիտորական պարտք:

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5241 «Պարտքեր շահութահարկի գծով», 5242 «Պարտքեր եկամտահարկի գծով», 5243 «Պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով», 5244 «Պարտքեր ակցիզային հարկի գծով», 5245 «Պարտքեր գույքահարկի գծով», 5246 «Պարտքեր հողի հարկի գծով», 5247 «Պարտքեր մաքսատուրքի գծով», 5248 «Պարտքեր հարկերի դիմաց հաշվարկված տույժերի, տուգանքների գծով», 5249 «Պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով»:

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Բյուջեի գծով ընթացիկ պարտավորությունների արտացոլում՝	
ա) շահութահարկի գծով	
- երբ հարկի վճարումը չի հետաձգվել	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
- երբ իրացման դիմաց վճարումը ստացվել է (երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել էր մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացումը)	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ հետաձգված հարկերի գծով»
բ) եկամտահարկի գծով՝	
- աշխատավարձից	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
- այլ տիպի գործառնություններից	211 «Նյութեր» 216 «Ապրանքներ»
գ) ավելացված արժեքի հարկի գծով՝	

- երբ հարկի վճարումը չի հետաձգվել	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
- երբ իրացման դիմաց վճարումը ստացվել է (այն ապրանքների և ծառայությունների համար, որոնց ԱԱՀ-ի պարտավորության ծագման պահիլը որոշվում է դրանց դիմաց վճարման պահով)	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
դ) ակցիզային հարկի գծով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
ե) հողի հարկի և գույքահարկի գծով	713 «Վարչական ծախսեր»
զ) մաքսատուրքի գծով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ նատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ»
է) հաստատագրված վճարի գծով	713 «Վարչական ծախսեր»
ը) այլ պարտադիր վճարների գծով	713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Հարկային նպատակներով կրեդիտորական պարտքերի դուրս գրումից նախկինում հաշվանցված ԱԱՀ-ի որպես պարտավորություն ձևակերպում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հարկերի գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) փոխանակման դեպքում ԱԱՀ գումարների հաշվանցում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
5. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում բյուջեի գերավճարի վերադասակարգում	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
6. Ակտիվների անհատույց տրամադրումից առաջացած ավելացված արժեքի հարկ	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
--	-------------------------

1. Վճարումներ բյուջեին կարճաժամկետ պարտավորությունների դիմաց	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Հաշվանցվող ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
3. Հաշվանցվող ակցիզային հարկի գումարների արտացոլում	261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
4. Կանխավճարների հաշվին ընթացիկ պարտավորությունների մարում	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը նախատեսված է պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների (ինչպես աշխատավարձից պահվող, այնպես էլ գործատուի կողմից վճարվող), ինչպես նաև դրանց գծով տույժերի, տուգանքների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պատկերված է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով առաջացած կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը, ինչպես նաև աշխատակիցներին վճարված կամ վճարման ենթակա անաշխատունակության և այլ սոցիալական նպաստները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես դեբիտորական պարտք:

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5251 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով՝ աշխատակիցների հաշվին», 5252 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով՝ գործատուների հաշվին», 5253 «Պարտավորություններ՝ փոխհատուցելի բացակայությունների գծով հաշվեգրվելիք պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների, ստորաբաժանումների, ծախսային ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցների նկատմամբ հաշվարկված սոցիալական ապահովության վճարների արտացոլում ըստ նշանակության	211 «Նյութեր»
	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
	216 «Ապրանքներ»
	543 «Ընթացիկ պահուստներ»
	712 «Իրացման ծախսեր»
	713 «Վարչական ծախսեր»
	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի արտացոլում»
	811 «Հիմնական արտադրություն»
	812 «Օժանդակ արտադրություն»
	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
	822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»
	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
	824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
	825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»	
2. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներից	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և

պահված սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքի արտացոլում	աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով հաշվարկված տույժերի, տուգանքների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գերավճարի տեղափոխում	227 «Ղեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սոցիալական ապահովության գծով կարճաժամկետ պարտքերի մարում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Աշխատակիցներին վճարված կամ վճարման ենթակա անաշխատունակության կամ այլ սոցիալական նպաստների արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Գերավճարի հաշվին սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքի մարում	227 «Ղեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

Հաշիվ 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների, օրինակ փոխհատուցելի բացակայությունների (արձակուրդ, ժամանակավոր անաշխատունակություն և այլն) դիմաց հատուցումներ, պարգևավճարների գծով հատուցումներ, աշխատակիցների բուժսպասարկում, բնակարանով և ավտոմեքենայով ապահովում, անվճար կամ մասնակի վճարումով ապրանքներ կամ ծառայություններ և այլն) գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով առաջացած կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում այդ պարտքերի մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով կրեդիտորական պարտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես դեբիտորական պարտք:

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5271 «Պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով», 5272 «Պարտքեր փոխհատուցելի բացակայությունների գծով», 5273 «Պարտքեր պարգևավճարների գծով», 5274 «Պարտքեր ավանդագրված հատուցումների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների, ստորաբաժանումների, ծախսային ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցների արտացոլում ըստ նշանակության	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի արտացոլում» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»

	822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գերավճարի տեղափոխում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատավարձի վճարում`	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
բ) բնամթերքով	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներից հատկացումներ	
ա) եկամտահարկի գծով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) սոցիալական ապահովության գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
գ) կատարողական թերթիկներով	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
դ) աշխատակիցների ապառիկ գնված ապրանքների, փոխառությունների գծով կազմակերպության նկատմամբ ունեցած պարտքերի մարման համար	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
ե) աշխատակիցների կողմից կազմակերպությունից ձեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց դեբիտորական պարտքերի մարման համար	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
զ) նյութական վնասի փոխհատուցման համար	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
3. Կանխավճար աշխատավարձի հաշվին	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

Հաշիվ 528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է առհաշիվ անձանց գծով, ինչպես նաև աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում այդ պարտքերի մարումը, վերաձևակերպումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները` 5281 «Պարտքեր աշխատակիցներին առհաշիվ գումարների գծով», 5282 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
---	-----------------

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպումը որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»
---	---

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում յուրաքանչյուր աշխատողի՝ առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի վերաձևակերպում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

Հաշիվ 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության մասնակիցների (բաժնետերերի) հետ կանոնադրական կապիտալում մասնակցության դիմաց ստացվող եկամուտների (շահաբաժինների) գծով կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հայտարարված շահաբաժինների (այդ թվում միջանկյալ) գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հայտարարված և չվճարված շահաբաժինների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հայտարարված շահաբաժինների գումարների արտացոլում`	
ա) հաշվետու տարվա արդյունքներով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» 351 «Պահուստային կապիտալ»
բ) միջանկյալ շահաբաժիններ գծով	344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահաբաժինների վճարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կազմակերպության բաժնետոմսերով շահաբաժինների վճարում	311 «Կանոնադրական (կապիտալ)» 312 «Չվճարված կապիտալ»

Հաշիվ 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության այլ ընթացիկ պարտավորությունների, մասնավորապես, գործառնական վարձակալության, տույժերի և տուգանքների (բացառությամբ հարկերի, պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների և այլ պարտադիր վճարների գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների), ապահովագրավճարների գծով ընթացիկ պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հաշվեգրված պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտավորությունների մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է այլ ընթացիկ պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5321 «Պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով», 5312 «Պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով», 5313 «Պարտքեր ապահովագրավճարների գծով»:

Այլ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ ընթացիկ պարտավորությունների հաշվեգրում ա) գործառնական վարձակալության գծով	
- առանց ԱԱՀ-ի	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
բ) ապահովագրավճարների գծով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
գ) գնորդներից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում» 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
դ) կատարողական թերթիկներով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
2. Հաշվարկված տույժերի ու տուգանքների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետ գնված բաժնետոմսերի, փայերի) վճարման դիմաց պարտավորության արտացոլում (գնման գնով)	313 «Հետ գնված կապիտալ»
4. Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռք բերման դիմաց վճարվելիք գումարների արտացոլում	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի ժամկետից շուտ մարման հետ վճարվելիք գումարների արտացոլում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 515 «Ֆինանսական վարձակալության

	գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
6. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից՝ կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդիտ
1. Այլ ընթացիկ պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
2. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

ԽՈՒՄ 54 «ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

54 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ», 542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ», 543 «Ընթացիկ պահուստներ», 544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով»:

Հաշիվ 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը նախատեսված է եկամուտներին վերաբերող շնորհների (շնորհներ, որոնք չեն հանդիսանում ակտիվներին վերաբերող շնորհներ) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Եկամուտներին վերաբերող շնորհների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում:

Հաշիվը պահվելիք է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է եկամուտներին վերաբերող շնորհների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է դեռևս եկամուտ չձանաչված եկամուտներին վերաբերող շնորհների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Եկամուտներին վերաբերող շնորհների ստացում	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
2. Շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չձանաչված) մնացորդի հաշվին	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

Հաշիվ 542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է այն հաշվարկված հարկերի գծով պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնց վճարման ժամկետը, հարկային օրենսդրության համաձայն, հետաձգվում է, սովորաբար, մինչև դրանց հետ կապված վճարումների փաստացի կատարումը կամ ստացումը, օրինակ, կազմակերպության՝ որպես հարկային գործակալի կողմից վարձակալության կամ գնումների դիմաց քաղաքացիներին վճարվելիք գումարից պահվող եկամտահարկը, կամ ջրային ընկերությունների կողմից վճարվելիք ավելացված արժեքի հարկը և շահութահարկը:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց փոխանցումը հարկերի գծով պարտքերի հաշվին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հետաձգված հարկերի գծով ընթացիկ պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների գծով հարկային հաշիվներում առկա ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, երբ իրացման և հարկային պարտավորությունների առաջացման պահերը չեն համընկնում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
2. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների գծով շահութահարկի գումարների արտացոլում, երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել է մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացման ժամանակաշրջանը	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
3. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորությունների տեղափոխումը հարկերի գծով պարտքի հաշիվ	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 543 «Ընթացիկ պահուստներ»

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը նախատեսված է որպես պարտավորություն ձանաչվող ընթացիկ պահուստների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընթացիկ պահուստների ձանաչման, չափման և օգտագործման մոտեցումները նկարագրված են «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 37-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ձանաչված ընթացիկ պահուստների գումարը, ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց օգտագործումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ընթացիկ պահուստների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5431 «Երաշխիքային վաճառքների գծով ընթացիկ պահուստներ», 5432 «Անբարենպաստ պայմանագրերի գծով ընթացիկ պահուստներ», 5433 «Տրամադրված երաշխավորությունների և երաշխիքների գծով ընթացիկ պահուստներ», 5434 «Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մաս», 5435 «Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ»:

Ընթացիկ պահուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պահուստների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
---	-----------------

1. Ընթացիկ պահուստների ճանաչում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի տեղափոխում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
3. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի գծով գեղջման ազդեցության ձգարտման (գեղջի հետպտույտի) հետևանքով տոկոսային ծախսի արտացոլում	727 «Ֆինանսական ծախսեր»

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
Ընթացիկ պահուստների օգտագործում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

Հաշիվ 544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով»

544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը նախատեսված է կապալառուների մոտ, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11-ին համապատասխան, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես պարտավորություն ճանաչման ենթակա «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարների» վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանագրի աշխատանքների դիմաց պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, կուտակային հիմունքով, կրած (կատարված) ծախսումներ, գումարած՝ ճանաչված շահույթները, հանած՝ ճանաչված վնասներ և հանած՝ միջանկյալ հաշիվների գումարը, երբ գուտ հանրագումարը բացասական թիվ է:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ներկայացված միջանկյալ հաշիվների (հաշիվ ապրանքագրերի) գումարը այդ աշխատանքների գծով ճանաչված հասույթը գերազանցող մասով, իսկ դեբետում՝ այդ գումարների հասույթ ճանաչումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պայմանագրային աշխատանքների գծով պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարները (որպես պարտավորություն) հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կառուցման պայմանագրերի գծով պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանագրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ներկայացված հաշիվներ (հաշիվ ապրանքագրեր) ճանաչված հասույթ՝ գումարը գերազանցող չափով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
2. Կառուցման պայմանագրերի գծով ծախսի ճանաչում կատարված ծախսումները գերազանցող չափով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

544 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո նախապես ներկայացված հաշվի (հաշիվ ապրանքագրի) գծով հասույթի ձանաչում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված ծախսումներ, որոնց գծով ծախս է ձանաչվել նախկինում	811 «Հիմնական արտադրություն»

ՂԱՍ 6 «ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են կազմակերպության գործառնական գործունեությունից եկամուտների, շարունակվող գործունեության այլ եկամուտների, ընդհատված գործունեությունից եկամուտների, վերադասակարգման ճշգրտումներից օգուտների, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 6-րդ «Եկամուտներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 61 «Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ», 62 «Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտներ», 63 «Ընդհատված գործունեությունից եկամուտներ» և 64 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. օգուտներ», 67 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող եկամուտներ»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 61 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ»

61 «Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ», 612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում», 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» և 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»:

Գործառնական գործունեությունից եկամուտների ձանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11-ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում և «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվ 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի և ապրանքների իրացումից, աշխատանքների կատարումից ու ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթի (առանց անուղղակի հարկերի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված հասույթի գումարը, իսկ դեբետում՝ հետ վերադարձումների հետ կապված հասույթի ճշգրտումը և արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6111 «Արտադրանքի վաճառքներից հասույթ», 6112 «Ապրանքների վաճառքներից հասույթ», 6113 «Աշխատանքների կատարումից հասույթ», 6114 «Ծառայությունների մատուցումից հասույթ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի արտացում	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ձանաչարհին»

գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»

612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում» հաշիվը նախատեսված է իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքը՝ վաճառքի գներով (առանց անուղակի հարկերի, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հասույթի ճշգրտումը:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հետ վերադարձումից առաջացած գումարների արտացոլում	

ա) դեբիտորական պարտքերի նվազեցմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով վճարմամբ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) կրեդիտորական պարտքերի ձևակերպմամբ	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ձեռքբերում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հետ վերադարձումից հասույթի ձեռքբերում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

Հաշիվ 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է գործառնական այլ եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է գործառնական այլ եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6141 «Այլ պաշարների օտարումից եկամուտներ», 6142 «Պաշարների արժեքի փոփոխություններից եկամուտներ, դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից եկամուտներ», 6143 «Գործառնական վարձակալությունից եկամուտներ», 6144 «Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից», 6145 «Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամուտներ», 6146 «Գործառնական այլ եկամուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ պաշարների իրացումից հասույթի արտացոլում	
բ) դեբիտորական պարտքի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

	<p>211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»</p>
2. Գործառնական վարձակալությունից եկամտի արտացոլում (առանց անուղղակի հարկերի)	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
3. Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
4. Դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից և մարումից եկամտի արտացոլում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
5. Վաճառքների և այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի չօգտագործված մնացորդի դուրս գրում	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
6. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի գիջումից եկամտի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
7. Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամտի արտացոլում	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկղ»
8. Ապահովագրական հատուցումից եկամտի արտացոլում	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
9. Պաշարների արժեքի իջեցման գումարների հակադարձումից (երբ այն չի դիտվում որպես տվյալ ժամանակաշրջանում ծախսի նվազեցում) եկամտի արտացոլում	218 «Պաշարների արժեքի նվազում»
10. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկից եկամտի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»
11. Հիմնական միջոցների լուծարումից ստացված պիտանի նյութերի մուտքագրում	211 «Նյութեր»
12. Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող հատույցի արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
---	------------------

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գործառնական այլ եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»
---	------------------------

Հաշիվ 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը նախատեսված է գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտը ներառում է կենսաբանական ակտիվներից ստացված արդյունքը (բերքահավաք, ծնած), կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտը, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտը:

Հաշիվը պահվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամտի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին: Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6151 «Բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնածից) եկամուտ», 6152 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ», 6153 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ», 6154 «Կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կենսաբանական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գյուղատնտեսական արտադրանքի ստացում բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնածից)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք»
2. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ (պայմանավորված գնի և (կամ) ֆիզիկական փոփոխությամբ)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների վաճառքից եկամուտ՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
--	---

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԸ 62 «ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՆԵՐ»

62 «Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ», 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ», 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ», 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» և 629 «Այլ եկամուտներ»:

Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտների ճանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում, «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ՀՀՄՍ 27-ում, «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ՀՀՄՍ 28-ում, «Մասնակցություն համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 31-ում, «Ակտիվների արժեզրկում» ՀՀՄՍ 36-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է շարունակվող գործունեության ոչ ընթացիկ ակտիվների վաճառքներից կամ այլ կերպ օտարումներից ստացված հատուցումների (առանց անուղղակի հարկերի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6211 «Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ», 6212 «Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 6213 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 6214 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ

1. Ոչ ընթացիկ ակտիվների վաճառքից եկամտի արտացոլում	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կայսրալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Ֆինանսական վարձակալությունում գուտ ներդրման չափով՝ ակտիվները ֆինանսական վարձակալության տալու դեպքում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների (օրինակ՝ վաճառքի օպցիոնի) իրագործումը՝ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու նպատակով (ճշգրտում է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից եկամուտները)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթի կամ վնասի	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից կամ այլ կերպ օտարումներից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվն օգտագործելու փոխարեն, որպես այլընտրանք, ֆինանսական ակտիվների (հատկապես, իրական արժեքով չափվողների) օտարումը կարող է գրանցվել առանց վաճառքից (օտարումից) եկամուտ ճանաչելու՝ վաճառվող (օտարվող) ակտիվները հաշվառող հաշիվների կրեդիտը (հաշվենկշռային արժեքով) թղթակցելով վաճառքից (օտարումից) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը

հաշվառող հաշիվների դեբետի հետ, իսկ հատուցման և հաշվեկշռային արժեքի բացասական տարբերությունը՝ դեբետագրելով ծախսային հաշիվներին:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների (սովորաբար՝ իրական արժեքով չչափվող) վաճառքից հասույթի արտացոլում	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների (օրինակ՝ վաճառքի օպցիոնի) իրագործումը՝ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու նպատակով (ձգարտում է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից եկամուտները)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից (վերազնահատումից) օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պատկերված է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6241 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից օգուտներ», 6242 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ», 6243 «Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ», 6244 «Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ», 6245 «Ներդրումային գույքի վերաչափումից օգուտներ», 6246 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերագնահատվող (վերաչափվող) ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի արտացոլում (այն չափով, որքանով վերականգնում է նախորդ վերագնահատումներից նախապես շահույթում կամ վնասում ձանաչված նվազումը)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների արտացոլում	122 «Ներդրումային գույք»
3. Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների, ներդրումային գույքի, հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտների արտացոլում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
4. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ձանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ձանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
5. Որպես վաճառքի համար պահող դասակարգված և ընդհատված գործունեություն չկազմող ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի աճ (երբ այդ աճը ձանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և վերաչափումից օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պահվում է, կրեդիտում արտացոլվում է արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից օգուտների արտացոլումը	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկը» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

	514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
--	--

625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Արտարժույթով արտահայտված՝ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից, ինչպես նաև արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պահվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6261 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից օգուտներ», 6263 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 6264 «Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից օգուտներ», 6265 «Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի

	միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
2. Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական ներդրումներից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական ներդրումներից հաշվեզրկված եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ եկամուտների ճշգրտումը, դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6271 «Շահաբաժիններ», 6272 «Տոկոսային եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով», 6273 «Ֆինանսական վարձակալությունից եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հայտարարված շահաբաժինների, հաշվեզրկված տոկոսների (այդ թվում չվաստակած ֆինանսական եկամտի ամորտիզացիայի) արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»

	232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 238 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
2. Տրված փոխառությունների և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների գծով ժամկետից շուտ մարման դեպքում հաշվեկշռային արժեքից ավել ստացված գումարների արտացոլում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ֆինանսական ներդրումներից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է պետական շնորհներից, ակտիվների անհատույց ստացումներից, պարտավորությունների ներումից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պետական (ակտիվներին վերաբերող և եկամուտներին վերաբերող) շնորհներից, ակտիվների անհատույց ստացումից, պարտավորությունների ներումից եկամուտը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պետական շնորհների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
2. Ակտիվների անհատույց ստացումից եկամուտ (որոնք չեն որակվում որպես պետական շնորհի ստացում, օրինակ, առանց որևէ պայման կցվելու) կամ արդեն կրած ծախսերի կամ կորուստների փոխհատուցման նպատակով շնորհների ստացումից եկամուտ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» և անհատույց ստացված այլ ակտիվներ հաշվառող հաշիվներ
3. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը, որը չի դասակարգվում որպես պետական շնորհ	414 «Զկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Զկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Պարտավորությունների ներումից եկամուտ, որը չի դասակարգվում որպես պետական շնորհ	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ

	փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» և ներված այլ պարտավորությունները հաշվառող հաշիվներ
--	---

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 629 «Այլ եկամուտներ»

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է այլ եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է այլ եկամուտների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ճանաչված պահուստների նվազում՝ տնտեսական օգուտների արտահոսքի գնահատականի կամ զեղչման դրույքի փոփոխության արդյունքում (բացի հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում ճանաչվող նվազումից)	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
2. Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերումից օգուտ	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այլ եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 63 «ԸՆԴՀԱՆՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՑ ԵՎԱՍՈՒՏՆԵՐ»

63 «Ընդհատված գործունեությունից եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից», 632 «Ընդհատված գործունեությունը

կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները:

Ընդհատված գործունեության հասկացությունը, դրան վերաբերող եկամուտների ճանաչման, չափման և ներկայացման գծով առանձնահատկությունները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից»

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված դասակարգված գործառնության հասույթների (ներառյալ՝ ծառայությունների մատուցումից, աշխատանքների կատարումից, արտադրանքի, ապրանքի վաճառքից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այստեղ չեն ներառվում ընդհատված գործունեության այլ ակտիվների (բացի արտադրանքից, ապրանքներից) վաճառքից (օտարումից) եկամուտները:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընդհատված գործունեության արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ընդհատված գործունեության արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունից արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների (ներառյալ՝ հիմնական միջոցներ, անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ, պաշարներ և այլն և բացառյալ՝ տվյալ գործունեության առարկա հանդիսացող արտադրանքի, ապրանքների) վաճառքից (օտարումից) և (կամ) վերաչափումից եկամուտների (օգուտների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամտի (օգուտի) գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6321 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտներ», 6322 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության և այդ գործունեությունը կազմող ակտիվների և պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտ	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
2. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄ 64 «ՎԵՐԱԴԱՍՏԱԿԱՐԳՄԱՆ ԸՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ. ՕԳՈՒՏՆԵՐ»

64 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. օգուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ», 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ», 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»:

Վերադասակարգման ճշգրտումները նախապես՝ ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչված և ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարներն են: Վերադասակարգման ճշգրտումների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացի հեջավորման փոխարաբերության մաս կազմողներից) իրական արժեքով վերաչափումից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ձանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվալային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների»

վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում) տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապահանջման ժամանակ	իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»
---	---

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, մասնավորապես 97-100-րդ պարագրաֆներում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում) այն ժամանակաշրջանում կամ ժամանակաշրջաններում, որոնցում հեջավորված կանխատեսված գործարքն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա (օրինակ՝ երբ տեղի է ունենում կանխատեսված վաճառք) կամ, երբ հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ճանաչված ակտիվը կամ պարտավորությունն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա	323 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաձյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները, և արտերկրյա ստորաբաժանումներում գուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից

օգուտները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ, ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում են ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 67 «ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐԹԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱՉՎՈՂ ԵԿՎԱՌՆԵՐ»

67 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ», 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ», 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ», 675 «Ակտուարային օգուտներ»:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից, ինչպես նաև արժեզրկման հակադարձումից չիրացված օգուտների (այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ այն, թե օգուտի ո՞ր մասն է ենթակա ճանաչման շահույթում կամ վնասում, և ո՞ր մասը՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում) նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից (զուտ կամ համախառն) հաշվեկշռային արժեքի աճը, արժեզրկման հակադարձումից օգուտը, իսկ դեբետում՝ վերազնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) ավելացումը, զուտ աճի փոխանցումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6711 «Հիմնական միջոցների վերազնահատումից օգուտներ», 6712 «Հիմնական միջոցների

արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ», 6713 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ», 6714 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ»:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերաչափվող ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղություններ:

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման արդյունքում հաշվեկշռային արժեքի (զուտ կամ համախառն) ավելացման արտացոլում (երբ այդ ավելացումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Վերագնահատված հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման հակադարձումից օգուտի արտացոլում (երբ այդ օգուտը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի ավելացում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի կամ արժեզրկման հակադարձման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում, երբ հետաձգված հարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կամ արժեզրկման հակադարձումից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»

Հաշիվ 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների (բացի հեջի հաշվառման նպատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի օգուտից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվածակային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (իրական արժեքի աճից) օգուտների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճի հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»

673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջում որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձևաչառումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պատկանում է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները (որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի զծով), իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
---	------------------

1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ»

674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները, և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ փոխարժեքային տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ձանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պահվածքային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվների և պարտավորությունների (դրամային և ոչ դրամային) փակման (տարեվերջյան) փոխարժեքով վերահաշվարկումից ակտիվների ավելացում կամ պարտավորությունների նվազում	Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումում (մասնաճյուղում) զուտ ներդրման արդյունավետ հեջում հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (փոխարժեքային) օգուտների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

Հաշիվ 675 «Ակտուարային օգուտներ»

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է հետաշխատանքային սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով կամ պլանների ակտիվների գծով առաջացած այն ակտուարային օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ին և կազմակերպության ընտրած հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համաձայն ճանաչվում են առաջացման ժամանակաշրջանում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Հաշիվը պահվւյալին է, կրեդիտում արտացոլվում են առաջացած ակտուարային օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների տեղափոխումը չբաշխված շահույթին:

Ակտուարային օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ակտուարային օգուտների փոխանցումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

ԴԱՍ 7 «ԾԱԽՍԵՐ»

Այս դասի հաշիվներն ակտիվային են և նախատեսված են գործառնական գործունեության ծախսերի, շարունակվող գործունեության այլ ծախսերի, ծախսերի, ընդհատված գործունեությունից ծախսերի, վերադասակարգման ճշգրտումներից կորուստների, շահութահարկի գծով ծախսի, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 7-րդ «Ծախսեր» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 71 «Գործառնական գործունեության ծախսեր», 72 «Շարունակվող գործունեության այլ ծախսեր», 73 «Ընդհատված գործունեությունից ծախսեր» 74 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. կորուստներ», 75 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» և 77 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող ծախսեր»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 71 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾԱԽՍԵՐ»

71 «Գործառնական գործունեության ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք», 712 «Իրացման ծախսեր», 713 «Վարչական ծախսեր», 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» և 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»:

Հաշիվ 711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշիվը նախատեսված է վաճառված արտադրանքի, ապրանքների, կատարված աշխատանքների, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների ինքնարժեքը և իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7111 «Վաճառված արտադրանքի ինքնարժեք», 7112 «Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք», 7113 «Կատարված աշխատանքների ինքնարժեք», 7114 «Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի արտացոլում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Վաճառքի գներով հաշվառված իրացված ապրանքների ինքնարժեքի արտացոլում	
- վաճառքի գին	216 «Ապրանքներ»
- վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն (ճշտանցում)	217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների նուսքագրում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իրացված արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 712 «Իրացման ծախսեր»

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացման հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է իրացման ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

712 «Իրացման ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7121 «Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ», 7122 «Հիմնական միջոցների մաշվածության, դրանց նորոգման և սպասարկման գծով ծախսեր», 7123 «Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարայի, տեսակավորման, պահպանման ծախսեր», 7124 «Արտադրանքի, ապրանքների իրացման տրանսպորտային և ապահովության ծախսեր», 7125 «Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրություն», 7126 «Մարկետինգի և գովազդի ծախսեր», 7127 «Իրացման այլ ծախսեր»:

Իրացման ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ իրացված արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատանքի վճարման, սոցիալական ապահովության վճարների գծով ծախսերի արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»
4. Հիմնական միջոցների նորոգման և սպասարկման գծով ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր»

	գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Հիմնական միջոցների գործառնական վարձակալության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
6. Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարալի, տեսակավորման գծով նյութական ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր»
7. Արտադրանքի, ապրանքների պահպանության և վաճառքի տրանսպորտային ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
8. Ապահովության գծով ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
9. Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրության, մարկետինգի և գովազդի ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
10. Առհաշիվ գումարների գծով ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իրացման ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 713 «Վարչական ծախսեր»

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է վարչական (կազմակերպության համար ընդհանուր նշանակության այլ պայմանական հաստատուն) ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վարչական ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7131 «Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ», 7132 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության (ամորտիզացիայի), դրանց նորոգման և սպասարկման ծախսեր», 7133 «Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր», 7134 «Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր», 7135 «Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր», 7136 «Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր», 7137 «Բանկային ծառայությունների ծախսեր, ապահովության ծախսեր», 7138 «Զփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր», 7139 «Վարչական այլ ծախսեր»:

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատանքի վճարման, սոցիալական ապահովության վճարների գծով ծախսերի արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների մաշվածության և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
4. Հիմնական միջոցների նորոգման և սպասարկման ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Հիմնական միջոցների գործառնական վարձակալության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 531 «Լյլ ընթացիկ պարտավորություններ»
6. Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
7. Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
8. Գրասենյակային և կոմունալ ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
9. Աուդիտորական, խորհրդատվական և բանկային ծառայությունների ծախսերի, ապահովության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Լյլ ընթացիկ պարտավորություններ»
10. Չփոխհատուցվող հարկերի գծով ծախսերի արտացոլում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վարչական ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»
---	------------------------

Հաշիվ 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է գործառնական այլ ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է գործառնական այլ ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7141 «Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր», 7142 «Պաշարների արժեքի փոփոխությունից ծախսեր, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) գծով ծախսեր, երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման գծով ծախսեր», 7143 «Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսեր», 7144 «Ծախսեր տույժերից, տուգանքներից, դատական ծախսեր», 7145 «Արժեքների պակասորդներ և փչացումից կորուստներ, արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսեր, խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսեր», 7146 «Հետազոտության և մշակման ծախսեր», 7147 «Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսեր», 7148 «Գործառնական այլ ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) այլ պաշարների ինքնարժեքի արտացոլում	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն»
2. Պաշարների արժեքի նվազումից ծախսի արտացոլում	218 «Պաշարների արժեքի նվազում»
3. Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
4. Տույժերից, տուգանքներից ծախսերի, դատական ծախսերի արտացոլում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
5. Հարկերի գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների հաշվեգրում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
6. Արժեքների պակասորդների և փչացումից կորուստների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» 251 «Դրամարկղ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»
7. Արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսերի դուրս գրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
8. Խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսերի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
9. Երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման ծախսերի արտացոլում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»

10. Գործառնական դեբիտորական պարտքերի կորուստների գծով ծախսերի արտացոլում (երբ դեբիտորական պարտքերը դուրս են գրվում ուղղակիորեն)	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»
11. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումներ	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
12. Հիմնական միջոցների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների սկզբնական արժեքը չավելացնող մասի՝ ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը (նյութերի, աշխատուժի և այլ ծախսումների՝ նորմալ մակարդակից բարձր ծախսումները)	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների (ստեղծման) ծախսումներ»
13. Հետազոտության ծախսումների, ինչպես նաև մշակման չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
14. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	823 «Հիմնական միջոցների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
15. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
16. Ժամանակավորապես շահագործումից հանված հիմնական միջոցների պահպանման ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
17. Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսերի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
18. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձման դեպքում հաշվեկշռային արժեքի և վճարվելիք համախառն գումարների դրական տարբերության արտացոլում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
19. Հարկային նպատակներով կրեդիտորական պարտքերի դուրս գրումից նախկինում հաշվանցված ԱԱՀ-ի որպես պարտավորություն ձևակերպում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
20. Հանգստյան տների և առողջարանների ուղեգրերի ծախս ճանաչում	256 «Դրամական փաստաթղթեր»
21. Առհաշիվ գումարների գծով ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»
22. Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերադարձում չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդը	252 «Հաշվարկային հաշիվ»

գերազանցող գումարով	
---------------------	--

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գործառնական այլ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերը ներառում են գյուղատնտեսական գործունեության վրա կատարվող ծախսումները, կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստը, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսերը:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում այդ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին: Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի ձևաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7151 «Գյուղատնտեսական գործունեության ծախսումներ», 7152 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ», 7153 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ», 7154 «Կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կենսաբանական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գյուղատնտեսական գործունեության վրա կատարվող ծախսումների ծախսագրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ (պայմանավորված գնի և (կամ) ֆիզիկական փոփոխությամբ)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող օտարված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի ծախսագրում	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 72 «ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱՄՍԵՐ»

72 «Շարունակվող գործունեության այլ ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր», 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ», 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ», 727 «Ֆինանսական ծախսեր», 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» և 729 «Այլ ծախսեր»:

Հաշիվ 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7211 «Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր», 7212 «Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 7213 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 7214 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
2. Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարման հետ կապված ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցները հետ վերադարձնելիս՝ հաշվեկշռային արժեքի և ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորության դրական տարբերության չափով	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվն օգտագործելու փոխարեն, որպես այլընտրանք, ֆինանսական ակտիվների (հատկապես, իրական արժեքով չափվողների) օտարումը կարող է գրանցվել առանց վաճառքից (օտարումից) եկամուտ ձանաչելու՝ վաճառվող (օտարվող) ակտիվները հաշվառող հաշիվների կրեդիտը (հաշվեկշռային արժեքով) թղթակցելով վաճառքից (օտարումից) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը հաշվառող հաշիվների դեբետի հետ, իսկ հատուցման և հաշվեկշռային արժեքի բացասական տարբերությունը՝ դեբետագրելով ծախսային հաշիվներին:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների (սովորաբար՝ իրական արժեքով չափվող) հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. «Կարճ վաճառքի» արտացոլում (երբ կազմակերպությունը վաճառում է դեռևս իր տնօրինության տակ չգտնվող արժեթղթեր)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
3. Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարման հետ կապված ծախսերի արտացոլում	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից (վերագնահատումից) ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7241 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ», 7242 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստներ», 7243 «Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկումից կորուստներ», 7244 «Ոչ

նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ», 7245 «Ներդրումային գույքի վերաչափումից կորուստներ», 7246 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերագնահատվող (վերաչափվող) ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման արտացոլում (երբ այդ նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից ծախսերի արտացոլում	122 «Ներդրումային գույք»
3. Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների, գուդվիլի, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների ներդրումային գույքի, հետաձգված ծախսերի գծով արժեզրկման կորստի արտացոլում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
4. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
5. Որպես վաճառքի համար պահող դասակարգված և ընդհատված գործունեություն չկազմող ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի նվազեցում (երբ վերագնահատումից նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և վերաչափումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած կորուստների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից ծախսերի արտացոլումը	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկը» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք

	համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 517 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
--	---

725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտարժույթով արտահայտված՝ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած կորուստների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից ծախսերի, ինչպես նաև արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7261 «Որպես «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից կորուստներ», 7263 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 7264 «Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից կորուստներ», 7265 «Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 517 «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք

	նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
2. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքելիություն)» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքելիություն)»
3. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների և հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթների վերագրումը ֆինանսական արդյունքների	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթներ և վնասներ» 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթներ և վնասներ»

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից ծախսերի, արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 727 «Ֆինանսական ծախսեր»

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական ծախսերի (ստացված վարկերի և փոխառությունների, ֆինանսական վարձակալության հետ կապված չկապիտալացվող ծախսերի, պահուստների գծով զեղչի հետպտույտի հետ կապված տոկոսային ծախսի, որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինների և տոկոսների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7271 «Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով», 7272 «Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսային ծախսեր», 7274 «Պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր», 7275 «Որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով»:

Ֆինանսական ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկերի, փոխառությունների և վարձակալությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդիստ
1. Վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսների ամորտիզացիա՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Պահուստների գեղջման ազդեցության ճշգրտման (գեղջի հետադարձություն) հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
3. Ստացված վարկերի, փոխառությունների, ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորության ժամկետից շուտ մարման դեպքում հաշվեկշռային արժեքից ավել վճարված գումարների արտացոլում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է անհատույց տրված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ անհատույց տրված ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդիստ
1. Անհատույց տրված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» և այլ ակտիվները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ
2. Ակտիվների անհատույց տրամադրումից առաջացած ավելացված արժեքի հարկ	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 729 «Այլ ծախսեր»

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է այլ ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է այլ ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության ծախսերի արտացոլում	123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն»
2. Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չձանաչված) մնացորդը գերազանցող գումարով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ»
3. Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ դրանց հաշվեկշռային արժեքը գերազանցող մասով կատարվող վճարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությալի հաշիվ»
4. Վարկերի կամ փոխառությունների ժամկետից շուտ մարման (պարտատոմսերի հետ գնման) կամ վճարի դիմաց դրանց երրորդ անձի փոխանցելու դեպքում՝ փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերություն	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այլ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 73 «ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՑ ԾԱՆՍԵՐ»

73 «Ընդհատված գործունեությունից ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից», 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր», 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները:

Ընդհատված գործունեության հասկացությունը, դրան վերաբերող ծախսերի ձանաչման, չափման և ներկայացման գծով առանձնահատկությունները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից»

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված դասակարգված գործառնության վաճառքի ինքնարժեքի (ներառյալ՝ մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների, վաճառված արտադրանքի, ապրանքների ինքնարժեքի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այստեղ չի ներառվում ընդհատված գործունեությունը կազմող՝ օտարված այլ ակտիվների (բացի արտադրանքից, ապրանքներից) ինքնարժեքը (հաշվեկշռային արժեքը):

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընդհատված գործունեության իրացված արտադրանքի, ապրանքների, կատարված աշխատանքների, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ընդհատված գործունեության իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ»

ինքնարժեքի արտացոլում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
-----------------------	--

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեության իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների (ներառյալ՝ հիմնական միջոցներ, անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ, ոչ նյութական ակտիվներ, պաշարներ և այլն և բացառյալ՝ տվյալ գործունեության առարկա հանդիսացող արտադրանքի, ապրանքների) վաճառքից (օտարումից) և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (օգուտների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (կորստի) գումարը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված օտարման խմբի պարտավորությունների փոխանցումը, ինչպես նաև օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (կորստի) դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7321 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից ծախսեր», 7322 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության և այդ գործունեությունը կազմող ակտիվների և պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող՝ օտարված (կամ հրաժարված) ակտիվների կամ օտարման խմբերի հաշվեկշռային արժեք	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
2. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող օտարված օտարման խմբի պարտավորությունների փոխանցում	545 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի (ընթացիկ և հետաձգված հարկերի) գծով ծախսի և (կամ) եկամտի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, դեբետում արտացոլվում են ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով ծախսը և շահութահարկի գծով զուտ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին, իսկ կրեդիտում` ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով եկամուտը և շահութահարկի գծով զուտ ծախսի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները` 7331 «Ընդհատված գործունեության շահույթի կամ վնասի գծով շահութահարկ», 7332 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից կամ վերաչափումից օգուտի կամ կորստի գծով շահութահարկ»:

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում`	
ա) ընթացիկ հարկի մասով`	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով`	
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային ակտիվը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային պարտավորություն	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով զուտ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում`	
ա) ընթացիկ հարկի մասով`	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով`	
- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային ակտիվ	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունը	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով զուտ ծախսի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	

ԽՈՒՄԲ 74 «ՎԵՐԱՊԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՉԳՐՏՈՒՄՆԵՐ. ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ»

74 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. կորուստներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները` 742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ», 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով

վերաչափումից իրացված կորուստներ», 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»:

Վերադասակարգման ճշգրտումները նախապես՝ ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարներն են: Վերադասակարգման ճշգրտումների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացի հեջավորման փոխհարաբերության մաս կազմողներից) իրական արժեքով վերաչափումից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման կամ արժեզրկման ժամանակ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, մասնավորապես 97-100-րդ պարագրաֆներում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում) այն ժամանակաշրջանում կամ ժամանակաշրջաններում, որոնցում հեջավորված կանխատեսված գործարքն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա (օրինակ՝ երբ տեղի է ունենում կանխատեսված վաճառք) կամ, երբ հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ճանաչված ակտիվը կամ պարտավորությունն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա, կամ էլ, երբ այլևս չի ակնկալվում, որ ճանաչված կորուստը հետագա ժամանակաշրջաններում կարող է փոխհատուցվել	323 «Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաձյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում գուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաձյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում են ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների
---	-----------

	դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄ 75 «ՇԱՀՈՒՔԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԺԱՒՍ (ԵԿԱՄՈՒՏ)»

75 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» խումբն իր մեջ ներառում է 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվը:

Հաշիվ 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշիվը նախատեսված է շահութահարկի գծով ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով ծախսերի հաշվարկման մոտեցումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ և հետաձգված հարկի գծով ծախսը, իսկ կրեդիտում` հետաձգված հարկի գծով եկամուտը, դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները` 7511 «Ընթացիկ հարկի գծով ծախս (եկամուտ)», 7512 «Հետաձգված հարկի գծով ծախս (եկամուտ)»

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում`	
ա) ընթացիկ հարկի մասով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով`	
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային ակտիվը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային պարտավորություն	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
գ) երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել է մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացման ժամանակաշրջանը	542 «Ընթացիկ պարտավորություններ հետաձգված հարկերի գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շահութահարկի գծով փոխհատուցման մնացորդի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաձգված հարկի մասով շահութահարկի գծով փոխհատուցման արտացոլում	
ա) երբ առաջանում է հետաձգված հարկային ակտիվ	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
բ) երբ մարվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունը	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շահութահարկի գծով ծախսի մնացորդի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄ 77 «ԱՅԼ ՀԱՍՏՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԿՈՂ ԾԱՍՍԵՐ»

77 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները` 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ», 773 «Հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ», 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ», 775 «Ակտուարային վնասներ»:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող եկամուտների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկումից չիրացված կորուստների (այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ձանաչվող) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման, ինչպես նաև արժեզրկումից կորստի հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ այն, թե կորստի ո՞ր մասն է ենթակա ձանաչման շահույթում կամ վնասում, և ո՞ր մասը՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում) նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից (զուտ կամ համախառն հաշվեկշռային) արժեքի նվազումը (նախորդ վերագնահատումներից արժեքի աճը չգերազանցող չափով), արժեզրկումից կորուստը, իսկ կրեդիտում՝ վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) նվազումը, զուտ նվազման փոխանցումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7711 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ», 7712 «Հիմնական միջոցների արժեզրկումից կորուստներ», 7713 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստներ», 7714 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ»:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերաչափվող ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման արդյունքում հաշվեկշռային արժեքի (զուտ կամ համախառն) նվազման արտացոլում (երբ այդ նվազումը ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Վերագնահատված հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորստի արտացոլում (երբ այդ կորուստը ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
3. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ձանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ձանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի նվազեցում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների	151 «Հետաձգված հարկային

վերագնահատումից արժեքի նվազման կամ արժեզրկման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում (ավելացում), երբ հետաձգված հարկը ձանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կամ արժեզրկումից զուտ կորստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»

Հաշիվ 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների (բացի հեջի հաշվառման նպատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի կորստից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի նվազումից կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի նվազումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդիտ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (իրական արժեքի նվազումից) կորուստների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում (ավելացում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ կորստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջում որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ձանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները (որպես արդյունավետ հեջ

որոշված մասի գծով), իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ կորուստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաձյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաձյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ փոխարժեքային տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաձյուղի) ակտիվների և պարտավորությունների (դրամային և ոչ դրամային) փակման (տարբերջյան) փոխարժեքով վերահաշվարկումից ակտիվների նվազում կամ	Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաձյուղի) ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ

պարտավորությունների ավելացում	
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումում (մասնաճյուղում) զուտ ներդրման արդյունավետ հեջում հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից (փոխարժեքային) կորուստների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային զուտ կորուստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ

Հաշիվ 775 «Ակտուարային վնասներ»

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը նախատեսված է հետաշխատանքային սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով կամ պլանների ակտիվների գծով առաջացած այն ակտուարային վնասների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ին և կազմակերպության ընտրած հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համաձայն ճանաչվում են առաջացման ժամանակաշրջանում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում են առաջացած ակտուարային օգուտները, իսկ կրեդիտում՝ այդ վնասների տեղափոխումը չբաշխված շահույթին:

Ակտուարային վնասների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ակտուարային վնասների փոխանցումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չժամկետային վնաս)»

ՂԱՍ 8 «ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՍՄԱՆ ՀԱՇՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվներն ակտիվային են և նախատեսված են արտադրական, ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման), դրանց վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների ինչպես նաև կառավարչական հաշվառման այլ օբյեկտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 8-րդ՝ «Կառավարչական հաշվառման հաշիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 81 «Արտադրական ծախսումներ» և 82 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում փակվում են հաշվեկշռային հաշիվներով և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 81 «ԱՐՏԱԴՐՈՎԱԿԱՆ ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ»

81 «Արտադրական ծախսումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 811 «Հիմնական արտադրություն», 812 «Օժանդակ արտադրություն», 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» և 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»:

Հաշիվ 811 «Հիմնական արտադրություն»

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի արտադրության, աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման վրա կատարված արտադրական ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում անավարտ արտադրության մնացորդը, հաշվետու ժամանակաշրջանում արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված ուղղակի ծախսումները, ինչպես նաև անուղղակի արտադրական ծախսումները, օժանդակ արտադրության ծախսումները (հիմնական արտադրությանը վերաբերող մասով), իսկ կրեդիտում թողարկված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) փաստացի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ արտադրության ինքնարժեքը:

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8111 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8112 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8113 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8114 «Ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ», 8115 «Օժանդակ արտադրության ծախսումներ», 8116 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում հաշվեկշռային հաշվից անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխում	214 «Անավարտ արտադրություն»
2. Արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պահանջարկի գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) օժանդակ արտադրության ծախսումներ	812 «Օժանդակ արտադրություն»

զ) անուղղակի արտադրական ծախսումներ	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
------------------------------------	---------------------------------------

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Թողարկված արտադրանքի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»
2. Իրացված աշխատանքների, ծառայությունների դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Ծնածից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատղաշ կենդանիների քաշաձի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
4. Հիմնական արտադրությունում խոտանված (չվերականգնվող) արտադրանքի դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Կազմակերպությունում պատրաստված նյութերի, արագամաշ առարկաների մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	211 «Նյութեր»
6. Արտադրական թափոնների մուտքագրում՝ հնարավոր օգտագործման գներով	211 «Նյութեր»
7. Արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
8. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
9. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	214 «Անավարտ արտադրություն»

Հաշիվ 812 «Օժանդակ արտադրություն»

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է օժանդակ արտադրության ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում անավարտ օժանդակ արտադրության մնացորդը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանում օժանդակ արտադրության ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ օժանդակ արտադրությունում թողարկված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) փաստացի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ օժանդակ արտադրության ինքնարժեքը:

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8121 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8122 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8123 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8124 «Օժանդակ արտադրության այլ ուղղակի ծախսումներ», 8125 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում հաշվեկշռային հաշվից անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխում	214 «Անավարտ արտադրություն»
2. Արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա	

կատարված ծախսումների արտացոլում՝	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի արտադրական ծախսումներ	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Թողարկված արտադրանքի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»
2. Իրացված աշխատանքների, ծառայությունների դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Ծնածից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատղաշ կենդանիների քաշաճի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
4. Օժանդակ արտադրությունում խոտանված (չվերականգնվող) արտադրանքի դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Օժանդակ արտադրությունում պատրաստված նյութերի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	211 «Նյութեր»
6. Օժանդակ արտադրության արտադրանքի օգտագործումը հիմնական արտադրությունում, ինչպես նաև ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) նպատակով	811 «Հիմնական արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Հիմնական միջոցների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
7. Օժանդակ արտադրության արտադրական թափոնների մուտքագրում՝ հնարավոր օգտագործման գներով	211 «Նյութեր»
8. Օժանդակ արտադրության արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
9. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի անձ»
10. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	214 «Անավարտ արտադրություն»

Հաշիվ 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական և օժանդակ արտադրության գծով անուղղակի ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված անուղղակի ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների վերագրումը հիմնական և (կամ) օժանդակ արտադրությանը:

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8131 «Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ», 8132 «Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ», 8133 «Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածություն», 8134 «Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման ծախսումներ», 8135 «Արտադրական նշանակության ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա», 8136 «Աշխատանքի պաշտպանության և տեխնիկայի անվտանգության ծախսումներ», 8137 «Արտադրական անձնակազմի գործուղման ծախսումներ», 8138 «Անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ծախսումների հոդվածների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Անուղղակի արտադրական ծախսումների արտացոլում՝	
ա) նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածության և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
ե) արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման ծախսումներ	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
զ) անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ»

	տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
--	--

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Անուղղակի արտադրական ծախսումների վերագրում	
ա) հիմնական արտադրությանը	811 «Հիմնական արտադրություն»
բ) օժանդակ արտադրությանը	812 «Օժանդակ արտադրություն»
գ) խոտանի շտկմանը	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Անուղղակի արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է առաքված, իրացված արտադրանքի, աշխատանքների խոտանի և դրա շտկման վրա կատարված ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է խոտանի ինքնարժեքը և խոտանի շտկման վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ շտկված արտադրանքի մուտքագրումը (հիմնական և օժանդակ արտադրությունում տվյալ արտադրանքի համար ձևավորված արտադրական ինքնարժեքով) և խոտանի շտկման ծախսումների՝ արտադրական ինքնարժեքի նորմալ մակարդակը գերազանցող մասի ծախս ձանաչումը:

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8141 «Խոտան արտադրանք», 8142 «Խոտանի ուղղման նյութական ծախսումներ», 8143 «Խոտանի ուղղման աշխատանքային ծախսումներ», 8144 «Խոտանի ուղղման գծով սոցիալական ապահովության վճարներ», 8145 «Խոտանի ուղղման այլ ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ խոտանի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Խոտան արտադրանքի հետ վերադարձում	
- առաքված	215 «Արտադրանք»
- իրացված	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
2. Խոտանի շտկման վրա կատարված ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված

գումարների գծով» 251 «Ղրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շտկված արտադրանքի մուտքագրում՝ հիմնական և օժանդակ արտադրությունում տվյալ արտադրանքի համար ձևավորված արտադրական ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»
2. Խոտանի շտկման ծախսումների՝ արտադրական ինքնարժեքի նորմալ մակարդակը գերազանցող մասի ծախս ձանաչում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»

ԽՈՒՄԲ 82 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ (ՍՏԵՂԾՄԱՆ) ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ»

82 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ», 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ», 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ», 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ», 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» և 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»:

Հաշիվ 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների (հիմնական միջոցների, ներդրումաին գույքի) կառուցման (ստեղծման) վրա կատարվող ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ ավարտում հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը:

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8211 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8212 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8213 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8214 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8215 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կառուցվող հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
---	------------------

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման վրա կատարված ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ավարտում (օգտագործման համար մատչելի) հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի մուտքագրում ինքնարժեքով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»

2. Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների սկզբնական արժեքը չավելացնող մասի՝ ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը (նյութերի, աշխատուժի և այլ ծախսումների՝ նորմալ մակարդակից բարձր ծախսումները)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվներին	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»

Հաշիվ 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է սարքավորումների տեղակայման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված սարքավորումների տեղակայման ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ:

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8221 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8222 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8223 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8224 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8225 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեղակայման ենթակա սարքավորումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Սարքավորումների տեղակայման ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

	812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
2. Սարքավորումների տեղակայման ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»

Հաշիվ 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ, ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8231 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8232 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8233 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8234 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8235 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների (ներդրումային գույքի) օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի	

վրա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առեռաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առեռաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա չկապիտալացվող ծախսումների ժամանակաշրջանի	714 «Գործառնական այլ ծախսումներ»

ժախս ճանաչումը	
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»

Հաշիվ 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում ավարտում ոչ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը, ծախս ճանաչված ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման (հետագոտության և մշակման) ծախսումները, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը:

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8241 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8242 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8243 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8244 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8245 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված

	հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
--	--

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ավարտուն ոչ նյութական ակտիվների մուտքագրում ինքնարժեքով	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Հետազոտության ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Մշակման չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ձշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
5. Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

Հաշիվ 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ, ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8251 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8252 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8253 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8254 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8255 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»

բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ նյութական ակտիվների վրա չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

Հաշիվ 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման վրա կատարվող ծախսումների, ինչպես նաև այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կատարված հետագա ծախսումները (օրինակ՝ լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումները, հողի բարելավման ծախսումները, վարձակալած կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները), իսկ կրեդիտում՝ դրանց տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ և ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8261 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8262 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8263 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8264 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8265 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կատարվող ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չձանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չձանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

ՂԱՍ 9 «ԱՐՏԱՀԱՆԿԵԿԵՐՈՒՄԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները նախատեսված են կազմակերպությանը չպատկանող, բայց ժամանակավորապես նրա տրամադրության, օգտագործման տակ գտնվող (գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ, պատասխանատու պահպանման, վերամշակման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ, հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ, կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ և այլն) ակտիվների, պայմանական ակտիվների և պարտավորությունների, այլ միջոցների և պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 9-րդ՝ «Արտահաշվեկշռային հաշիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 91 «Կազմակերպությանը չպատկանող ակտիվներ», 92 «Բողոքերային և հավատարմագրային կառավարման գործունեության արտահաշվեկշռային հաշիվներ», 93 «Պայմանական պարտավորություններ և ակտիվներ» և 94 «Այլ միջոցներ և պարտավորություններ»:

Այս դասի հաշիվների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է պարզ (միակի գրանցման) համակարգով, բացառությամբ 92 խմբի, որտեղ հաշվառումը տարվում է կրկնակի գրանցման համակարգով:

ԽՈՒՄԲ 91 «ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆՈՂ ԶՊԱՏՎԱՆՈՂ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

91 «Կազմակերպությանը չպատկանող ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ», 912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ», 913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր», 914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ», 915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ» և 916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ»:

Հաշիվ 911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ»

911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է վարձակալի կողմից գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցները հաշվառվում են վարձակալական պայմանագրերում նշված արժեքով:

Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների խմբերի, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ»

912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Այս հաշվում արտացոլվում են՝
-ի պահ ընդունված ապրանքանյութական արժեքները,
-մատակարարներից ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնց գծով կազմակերպությունը հրաժարվել է դրանց ստացումից և վճարումից (պայմանագրի պայմաններին անհամապատասխանության պատճառով),

-մատակարարներից ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնք պայմանագրով չեն պատվիրված և նախատեսված,
-մատակարարներից չվճարված ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնց օգտագործումը հետաձգված է մինչև դրանց դիմաց վճարման կատարումը:

Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքները հաշվառվում են այն գներով, որոնք նախատեսված են ապրանքների ստացման կամ վճարման փաստաթղթերով, պայմանագրերով, ընդունման-հանձնման ակտերով, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ հաշվարկային գներով:

Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպությունների, ապրանքանյութական արժեքների տեսակների, պահպանման վայրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր»

913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր» հաշիվը նախատեսված է պատվիրատուի՝ վերամշակման ընդունված նյութերի, որոնք չեն վճարվել մթերող կազմակերպության կողմից, առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Նյութերը հաշվառվում է պայմանագրերով նախատեսված կամ հաշվարկային գներով:

Նյութերի վերամշակման կամ լրացուցիչ մշակման ծախսերը արտացոլվում են ծախսերի (ծախսումների) հաշվառման հաշիվներում:

Վերամշակման ընդունված նյութերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պատվիրատուների, նյութերի տեսակների, դրանց գտնվելու վայրի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ»

914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ» հաշիվը նախատեսված է կապալառու կազմակերպությունների կողմից տեղակայման համար պատվիրատուներից ստացված սարքավորումների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այն հաշվառվում է սարքավորումների ստացման փաստաթղթերում նշված գներով, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ հաշվարկային գներով:

Տեղակայման ընդունված սարքավորումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց տեսակների, պատվիրատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ»

915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունների կողմից կոմիսիայի (հանձնուրդի) և կոնսիգնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերով ընդունված ապրանքների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ապրանքները հաշվառվում են վաճառքի գներով:

Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպությունների, ապրանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ»

916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես գրավ պահվող ակտիվների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Որպես գրավ պահվող ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների, գրավատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

ԽՈՒՄԲ 92 «ԲՐՈՔԵՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀՎԿԱՏԱՐՄԱԳՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿՆՈՒՅԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ»

92 «Բրոքերային և հավատարմագրային կառավարման գործունեության արտահաշվեկշռային հաշիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ», 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ», 923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ», 924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ», 925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» և 926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»:

Հաշիվ 921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարիչների, բրոքերային գրասենյակների, ֆինդային բորսաների կողմից հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցների (դրամական միջոցներ, արժեթղթեր) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցները, վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ հետ վերադարձված, վաճառված միջոցները, վերաչափումից արժեքի նվազումը:

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9211 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող դրամական միջոցներ», 9212 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող արժեթղթեր»:

Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադրի (հաճախորդների), միջոցների տեսակների, արժեթղթերը թողարկողների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների արտացոլում	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ստացված միջոցների վերադասակարգում	922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների մարում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրի համար փոխառությունների ստացում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Հիմնադրի արժեթղթերի վաճառքից ստացված դրամական միջոցների արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
7. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ընդունված միջոցների վերաչափումից արժեքի աճի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների հետ վերադարձ	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների վերադասակարգում	922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային

	գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրի համար ստացված փոխառությունների մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Վաճառված՝ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների արժեքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
7. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների վերաչափումից արժեքի նվազման արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կոմիսիայի (հանձնուղղի) և կոնսիզնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերի համաձայն ստացված դրամական միջոցների և արժեթղթերի, ինչպես նաև դրանց ներդրումից և իրացումից ստացված դրամական միջոցների ու արժեթղթերի և առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերով ստացված միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ դրանց հետ վերադարձը, վաճառքը:

922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9221 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն արժեթղթերում ներդրումներ կատարելու համար դրամական միջոցներ», 9222 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված արժեթղթեր», 9223 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթեր», 9224 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված (ձեռք բերված) արժեթղթերի իրացումից դրամական միջոցներ»:

Կոմիսիայի (հանձնուղղի) և կոնսիզնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերով ստացված միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հաճախորդների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների արտացոլում	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերադասակարգում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»
3. Հաճախորդի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների մարում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդի համար փոխառությունների ստացում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած

	կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Հաճախորդի արժեթղթերի վաճառքից ստացված դրամական միջոցների արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերով ընդունված միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների հետ վերադարձ	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների վերադասակարգում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»
3. Հաճախորդի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդի համար ստացված փոխառությունների մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Վաճառված՝ կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների արժեքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 923

«Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»

923 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը:

923 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9231 «Դեբիտորական պարտքեր արժեթղթերի վաճառքների գծով», 9232 «Դեբիտորական պարտքեր հաշվեգրված տոկոսների գծով», 9233 «Դեբիտորական պարտքեր հայտարարված շահաբաժինների գծով», 9234 «Տրամադրված փոխառություններ»:

Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), դեբիտորների, փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

923 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արժեթղթերի վաճառքի գծով դեբիտորական պարտքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

2. Հիմնադրին (հաճախորդին) պատկանող արժեթղթերի գծով հաշվեգրված տոկոսների և հայտարարված շահաբաժինների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
3. Հիմնադրի (հաճախորդի) միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

923 «Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեությանը առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

Հաշիվ 924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց հետ վերադարձը:

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9241 «Պարտավորություններ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների գծով», 9242 «Պարտավորություններ կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով»:

Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), նրանց կողմից ներդրված միջոցների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
---	------------------

1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների հետ վերադարձ	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով հիմնադրի (հաճախորդի) եկամուտների և ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով եկամուտները, վնասի դուրս գրումը, իսկ դեբետում՝ ծախսերը, շահույթի դուրս գրումը:

Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների վաճառքից եկամուտների արտացոլում	
ա) դրամական միջոցներով անմիջապես ստացման դեպքում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
բ) դեբիտորական պարտքի ձևավորմամբ	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
2. Հաշվեգրված տոկոսների, հայտարարված շահաբաժինների գծով եկամտի արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
3. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերաչափումից շահույթների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
4. Հիմնադրի (հաճախորդի) վնասների դուրս գրումը	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի

միջոցների վաճառքի ծախսերի արտացոլում	համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերաչափումից վնասների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

Հաշիվ 926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը:

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9261 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր», 9262 «Ստացված փոխառություններ»:

Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), կրեդիտորների, փոխատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հիմնադրի (հաճախորդի) համար փոխառությունների ստացում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»

	922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հիմնադրի (հաճախորդի) համար ստացված փոխառությունների մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված միջոցներ»

ԽՈՒՄ 93 «ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

93 «Պայմանական պարտավորություններ և ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի հաշիվները՝ 931 «Պայմանական պարտավորություններ» և 932 «Պայմանական ակտիվներ»:

Հաշիվ 931 «Պայմանական պարտավորություններ»

931 «Պայմանական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է պայմանական պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանական պարտավորությունների սահմանման և բացահայտման մոտեցումները նկարագրված են ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտում: Պայմանական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանական պարտավորությունների:

Հաշիվ 932 «Պայմանական ակտիվներ»

932 «Պայմանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է պայմանական ակտիվների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանական ակտիվների սահմանման և բացահայտման մոտեցումները նկարագրված են ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտում: Պայմանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանական ակտիվների:

ԽՈՒՄ 94 «ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

94 «Այլ միջոցներ և պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր», 942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր», 943 «Չհատուցված հարկային վնաս», 944 «Գրավադրված ակտիվներ», 945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ», 946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն» և 947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրաթեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ»:

Հաշիվ 941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր»

941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է հարկային օրենսդրության համաձայն դուրս գրված (հարկային օրենսդրության համաձայն ծախս ճանաչված) դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր պարտապանի, պարտքերի գոյացման ժամկետի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր»

942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է հարկային օրենսդրության համաձայն դուրս գրված (հարկային օրենսդրության համաձայն եկամուտ ճանաչված) կրեդիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր կրեդիտորի, պարտքերի գոյացման ժամկետի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 943 «Չհատուցված հարկային վնաս»

943 «Չհատուցված հարկային վնաս» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության չհատուցված հարկային վնասի (հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկման առումով ճանաչված և հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի հաշվարկում ներառվող վնաս) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այն կարգավորվում է հարկային օրենսդրությամբ:

Չհատուցված հարկային վնասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ժամանակաշրջանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 944 «Գրավադրված ակտիվներ»

944 «Գրավադրված ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ստանձնած պարտավորությունների ապահովման նպատակով գրավադրված ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գրավադրված ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գրավադրված ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ»

945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ» հաշիվը նախատեսված է պահպանության տակ գտնվող և առհաշիվ տրվող խիստ հաշվառման բլանկների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի բլանկներից են անդորրագրային գրքույկները, հավատարմագրերը, տոմսերը և այլն: Խիստհաշվառման բլանկներին վերաբերող փաստաթղթերի ցանկը, դրանց պահպանման և օգտագործման կարգը սահմանվում է համապատասխան նորմատիվ փաստաթղթերով: Խիստ հաշվառման բլանկների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն»

946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն» հաշիվը նախատեսված է որպես ծախս ձանաչված և դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող պարբերական և մասնագիտական գրականության առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի գրականության շարքին են դասվում պաշտոնական և գերատեսչական նորմատիվ ակտերի տեղեկագրերը, մասնագիտական ամսագրերը, դասագրքերը և այլն: Պարբերական և մասնագիտական գրականության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ համապատասխան գրականության և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ»

947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ» հաշիվը նախատեսված է շահագործման մեջ գտնվող և որպես ծախս ձանաչված փոքրարժեք հիմնական միջոցների և արագամաշ առարկաների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցների և արագամաշ առարկաների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց պահպանման տեղի, համասեռ խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների: